

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม

หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- มุ่งพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ
และ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการเรียนรู้
และสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด Backward Design
ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญผู้เรียน
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม

หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

สมพร อ่อนน้อม พธ.บ. (เกียรตินิยม), นศ.บ.

พงษ์ศักดิ์ แกล้วเครือ ศศ.บ. (เกียรตินิยม), ร.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ประจวบ ตรีภักดิ์ พธ.บ., สศ.ม.

กุสุมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ.

นฤชกรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-7186-5

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (**Child-centered**) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้จัดทำสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการและ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ ได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้นำเสนอเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ประกอบด้วยเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้แนวทางการวัดและประเมินผล โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบ ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ ๑ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑
๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๒
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๓
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗	๔
๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๕
๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๗
๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑๔
๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๒๐
๘. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๒๒
๙. โครงสร้างเวลาเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๒๒
ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมง รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๒๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ปฐมนิเทศ และข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๒๖
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย แผนที่ ๒-๑๐	๓๑
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักษาดิ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ แผนที่ ๑๑-๑๖	๖๕
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน แผนที่ ๑๗-๒๐	๑๐๑
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนที่ ๒๑-๓๑	๑๒๒
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย แผนที่ ๓๒-๔๐	๑๖๕
ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู	๒๐๔

ตอนที่ ๑

การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก เพื่อให้คนในสังคมไทยมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชาติมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นชาติไทย รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดอง สามานฉันท์ เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ เพื่อสร้างคนไทยให้เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง ดังนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนในทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันดีงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย ขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเอง

เพื่อให้การพัฒนาการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองเป็นไปตามนโยบายและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ทั้งในชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกเหนือจากที่สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่แล้ว โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็น ๕ จุดเน้น คือ

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑. ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูคตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

๒. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑. การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๑. การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งหลากหลาย
๒. การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ข้อสัตุสุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

หลังจากได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ชั้นปี ผลการเรียนรู้ช่วงชั้น รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากนี้ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง โดยได้ประกาศให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๔๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และ ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๒๓๕ ลงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเพิ่มวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ .... ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนหน้าที่พลเมือง ดังนี้

ระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ รายวิชา รายวิชาละ ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๓ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)

๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ ตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ จุดเน้นการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ๕ ประการ และเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ดังนั้น ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้แล้วปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

๑) **จุดเน้น** เป็นจุดเน้นในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของชาติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้สำหรับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย ๕ จุดเน้น คือ ๑) ความเป็นไทย ๒) รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๓) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๔) ความปรองดอง สามานฉันท์ และ ๕) ความมีวินัยในตนเอง

๒) **ผลการเรียนรู้** เป็นผลการเรียนรู้ที่ใช้เป็นเป้าหมายและตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๓) **สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด** เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

๔) **สาระการเรียนรู้** เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

๕) **สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน** เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด ซึ่งมี ๕ ประการ คือ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖) **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** เป็นส่วนที่บอกคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ตามที่หลักสูตรกำหนด

๗) **ชิ้นงาน/ภาระงาน** เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่ ๑) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน ๒) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย ๓) ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน และ ๔) ภาระงานที่เน้นผลผลิต

๘) **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้** เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผลการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๙) **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓ ขั้นขยายความรู้

ขั้นที่ ๔ ขั้นประเมิน

ขั้นที่ ๕ ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๐) **สื่อ/แหล่งการเรียนรู้** เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ อินเทอร์เน็ต วิกิพีเดีย

๑๑) **บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้** เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก้ไขปัญหาละอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากจะจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้แล้ว จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง ๕ ประการ คือ

๑) **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากนี้ยังจะต้องนำค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกด้วย

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยทำให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ครูจะต้องค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้สึกลึกและค่านิยมที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามจุดเน้นทั้ง ๕ นั้น ผู้สอนต้องใช้กระบวนการคิดที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนที่มีขั้นตอนเน้นสู่การปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรแสวงหาและเลือกใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนอย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามประสงค์จะต้องจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมไทยที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงได้นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม ในที่นี้ได้ประมวลเทคนิคการสอนมาสำหรับให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

๕.๑ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning–BBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning–PBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งในชีวิตประจำวันของเราจะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษา

ค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาล้างต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ตั้งปัญหา ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย เช่น ใช้คำถามนำสู่ปัญหาเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดปัญหาให้ผู้เรียนคิดคำถาม หรือปัญหา

ขั้นที่ ๒ ตั้งสมมุติฐาน เป็นการคิดวิเคราะห์ปัญหาและคาดคะเนคำตอบ พิจารณาแยกปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย แล้วคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ ข้อมูล และประสบการณ์เดิมมาคิดแก้ปัญหา คาดคะเนคำตอบ

ขั้นที่ ๓ วางแผนแก้ปัญหา ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา และคิดวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุ โดยสร้างทางเลือก หรือวิธีการแก้ปัญหาให้หลากหลาย แล้วพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาคิดดีที่สุด มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ขั้นที่ ๔ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จัดบันทึกข้อมูลที่ได้นำเสนอข้อมูล วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดกระทำข้อมูล แล้วนำเสนอ

ขั้นที่ ๕ สรุปผล แปลความหมายระหว่างสาเหตุกับผลที่เกิดขึ้น เพื่อหาคำตอบสมมุติฐาน แล้วจึงสรุปเป็นหลักการ

ขั้นที่ ๖ การตรวจสอบและการประเมินผล นำข้อสรุปมาพิจารณาอีกครั้งว่าข้อสรุปน่าเชื่อถือหรือไม่

๕.๓ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความตระหนัก

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่กำหนดหรือสิ่งที่ศึกษา และเกิดความคิดที่จะหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต จัดสถานการณ์ หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ รับรู้ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า

๒) วิเคราะห์วิจารณ์ ผู้สอนนำตัวอย่างสถานการณ์หรือประสบการณ์ตรงมาให้ผู้เรียนจำแนกสาเหตุและพิจารณาผลเสียที่จะเกิดขึ้น

๓) สรุป ให้ผู้เรียนอภิปรายหาข้อมูลและเหตุผล มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนเพื่อประเมินคุณค่าของสิ่งที่ศึกษา และกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาต่อไป

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างค่านิยม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ให้ผู้เรียนสังเกตเหตุการณ์หรือสถานการณ์ แล้วพิจารณาว่า คืออะไร เหมาะสมหรือไม่ ควรอนุรักษ์หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒) ประเมินเชิงเหตุผล ให้ผู้เรียนประเมินสิ่งที่กำหนดให้ว่า ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้เรียนชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๓) กำหนดค่านิยม ให้ผู้เรียนแสดงความเชื่อและความพอใจการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมแสดงเหตุผล

๔) วางแนวปฏิบัติ ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวทางปฏิบัติตามที่ผู้เรียนกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้สอน

๕) ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ เมื่อผู้เรียนเกิดความซื่อสัตย์ก็จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างเจตคติ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องแทรกอยู่ในการจัดการเรียนรู้ทุกเนื้อหา เป็นการสร้างความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เรียน มีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ผู้สอนเสนอข้อมูล สถานการณ์ หรือรูปภาพ ให้ผู้เรียนพิจารณาว่ามีความรู้สึกอย่างไร ดีหรือไม่ เช่น ภาพคนจูงเด็กข้ามถนน ภาพคนทิ้งขยะลงบนถนน ว่ารู้สึกอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๒) วิเคราะห์ ให้พิจารณาผลที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นการกระทำที่เหมาะสม น่าพอใจ หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่น่าพอใจ

๓) สรุป ผู้เรียนสรุปความรู้สึก ความคิดเห็นด้วยเหตุผลว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร และคิดว่าแนวความคิดที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

๕.๖ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญคือ

๑) เลือกผู้นำและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน คือ ผู้นำกลุ่มจะทำหน้าที่นำในความคิด เสนอความคิด ประสานความคิด กระตุ้นให้สมาชิกคิดวางแผน และกำหนดภาระงาน และติดตามเพื่อให้งานสำเร็จ ส่วนผู้ตาม มีหน้าที่เสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอย่างมีเหตุผล มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และต้องช่วยเหลือกัน

๒) วางแผน มีการระดมพลังสมอง กำหนดจุดประสงค์ วางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

๓) ปฏิบัติตามแผน สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามแผนด้วยความรับผิดชอบ

๔) ประเมินผลการปฏิบัติงาน ระหว่างการดำเนินงานตามแผน ผู้นำกลุ่มและสมาชิกจะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

๕) ปรับปรุงและพัฒนา มีการประเมินผลรวมและชื่นชมในผลงานของกลุ่ม หากยังไม่เป็นที่พอใจ หรือได้แนวทางที่ยังไม่เหมาะสมจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

๕.๗ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงาน รู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดความชำนาญจนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว มีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกตรับรู้ ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างที่หลากหลาย จนเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด
- ๒) ทำตามแบบ ให้ผู้เรียนทำตามตัวอย่างที่เห็นทีละขั้นตอนจากงานที่ง่ายไปสู่งานที่ย่างยาก ซับซ้อนขึ้น
- ๓) ทำโดยไม่มีแบบ ให้ผู้เรียนฝึกทำโดยไม่ต้องดูตัวอย่างทุกขั้นตอนตามลำดับ
- ๔) ฝึกให้ชำนาญ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ จนกระทั่งสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยอัตโนมัติจากชิ้นงานเดิม หรือชิ้นงานที่กำหนดขึ้นใหม่

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดความรับรู้ บอกได้ อธิบายได้ และเข้าใจในสิ่งที่เรียนว่าคืออะไร หมายถึงสิ่งใด โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกต ให้ผู้เรียนรับรู้ ศึกษา พิจารณาส่งที่ผู้สอนนำเสนอ ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น ยกตัวอย่าง ภาพ คำ ข้อความต่าง ๆ ให้ผู้เรียนพิจารณา
- ๒) จำแนกความแตกต่าง ให้ผู้เรียนบอกข้อแตกต่างของสิ่งที่นำมาให้พิจารณาว่าต่างกันอย่างไร
- ๓) หาลักษณะร่วม ให้ผู้เรียนพิจารณาภาพรวมของสิ่งที่สังเกต รับรู้ ว่ามีอะไรที่เหมือนหรือคล้ายกัน เพื่อเป็นแนวทางสรุปเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ คำจำกัดความ หรือนิยามได้
- ๔) ระบุข้อความคิดรวบยอด ให้ผู้เรียนระบุว่าสิ่งที่รับรู้ สิ่งที่กำหนดให้คืออะไร เรียกว่าอะไร หรือมีวิธีการอย่างไร
- ๕) ทดสอบและนำไปใช้ ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปทดลอง ทดสอบ สังเกต ทำแบบฝึกหัด ปฏิบัติ หรือตรวจสอบคำตอบว่าใช่หรือไม่ นำไปใช้เพื่อประเมินความรู้

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ (Conflict Situation Skills)

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งที่จะเรียนรู้ หรือมีกัลยาณมิตร ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการเลือกและตัดสินใจ โดยผ่านการวิเคราะห์และประเมินค่าเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สุนทรียวิวัฒน์ ได้เสนอแนวคิดในการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการจัดการเรียนรู้ว่ามี ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การรวบรวม ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ๒) การประเมินค่าและประโยชน์ ๓) การเลือกและการตัดสินใจ และ ๔) การปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนสามารถนำทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน ตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนอาจจะนำเสนอสถานการณ์ซึ่งเกิดขึ้นจริงที่เป็นข่าว ภาพข่าวจากแหล่งต่าง ๆ บทความ หรือกรณีศึกษามากระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตอบคำถาม เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเห็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาในเรื่องที่สอดคล้องกับบทเรียน

๒. ขั้นสอน

๑) รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล หรือข่าวสารการกระทำที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาในครอบครัว โรงเรียน สังคม โดยผู้สอนอาจจะเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

๒) ประเมินคุณค่าและประโยชน์ นำความรู้ ข่าวสารข้อมูล หรือสถานการณ์มาศึกษาวิเคราะห์คุณค่า หรือประโยชน์ โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักและวิธีการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้วิเคราะห์ได้ว่า สถานการณ์ หรือข้อมูลนั้นมีคุณค่าหรือมีประโยชน์เพียงใด ซึ่งอาจจะใช้เกณฑ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม เกณฑ์มาตรฐานและค่านิยมของสังคม หรือกรอบทฤษฎีมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ การประเมินค่ามีความสำคัญและมีผลต่อการเลือก การตัดสินใจ ผู้สอนจึงควรฝึกผู้เรียนด้วยการจัดทำเป็นแบบฝึกหรือสร้างคำถามเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์

๓) เลือกและการตัดสินใจ หลังจากผู้เรียนได้ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของข้อมูลและข่าวสารแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเลือกและตัดสินใจได้เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ดังกล่าวหรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

๔) นำไปปฏิบัติ ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริง เพื่อจะเกิดการเรียนรู้ว่า เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์อย่างไร ตัดสินใจถูกต้องหรือไม่ แต่บางสถานการณ์อาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่จะการนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง ก็อาจจะให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ความรู้ในแง่ปฏิบัติ ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้มีความรู้ หรือผลงานของนักวิชาการที่ได้ทดลองปฏิบัติแล้วเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้เรียน

๓. ขั้นสรุป

ควรให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปแนวคิดหรือความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดขึ้น

๔. ขั้นการวัดและการประเมินผล

ควรใช้วิธีการวัดและการประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ด้วยการกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผล และกำหนดเกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ชัดเจน

๕.๑๐ การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองคิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหา หรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาระบวนการคิดระดับสูงให้แก่ผู้เรียน ฝึกให้สังเกต การถาม-ตอบ การสื่อสารเชื่อมโยงบูรณาการการนำเสนอ สร้างองค์ความรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำกับ ควบคุม ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น และสืบเสาะหาความรู้จากการถาม พยายามหาคำตอบ หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเรื่องที่น่าสนใจ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือความรู้เดิมที่เรียนมาแล้ว มากระตุ้นเพื่อสร้างคำถามที่จะใช้ในการสำรวจตรวจสอบศึกษา

๒. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) กำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือก แล้วลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทดลอง กิจกรรมภาคสนาม ศึกษาเอกสารต่าง ๆ

๓. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) นำข้อมูลที่ได้อธิบายวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล นำเสนอผลสรุป เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลอง ฯลฯ

๔. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขึ้น

๕. ขั้นประเมิน (Evaluation) ประเมินการเรียนรู้ ว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

๕.๑๑ วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมการอธิบายการปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปผลการเรียนรู้ การสาธิต อาจเป็นการสาธิตสำหรับผู้เรียนทั้งห้อง การสาธิตสำหรับกลุ่มย่อย หรือการสาธิตเป็นรายบุคคลก็ได้ รูปแบบการสาธิตมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ผู้สอนเป็นผู้สาธิต ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสาธิต ผู้เรียนสาธิตเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาธิตเป็นรายบุคคล หรือวิทยากรสาธิต เป็นต้น ในการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นเตรียม จะต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน ศึกษาเนื้อหาที่จะสาธิตอย่างละเอียด กำหนดขั้นตอนการสาธิต เตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เตรียมสถานที่สาธิต ทดลองการสาธิตทุกขั้นตอนก่อนสอน จัดเตรียมเอกสารและวิธีการวัดประเมินผล และกำหนดเวลาในการสาธิตให้เหมาะสม

๒. ขั้นสาธิต

๑) บอกจุดประสงค์ ให้ผู้เรียนทราบ

๒) บอกขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนทราบวิธีและขั้นตอนการปฏิบัติขณะสาธิต เช่น ตำแหน่งที่ผู้เรียนนั่ง การจดบันทึก การสังเกต การตั้งคำถาม การสรุปขั้นตอนการสาธิต

๓) แนะนำสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ดำเนินการสาธิต โดยสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจ ผู้สอนอาจสาธิตครั้งแรกอย่างช้า ๆ ก่อน แล้วย้อนกลับมาสาธิตให้เร็วขึ้น เพื่อให้เห็นธรรมชาติของการทำงานที่ต่อเนื่อง หรืออาจกลับมาสาธิตเฉพาะบางขั้นตอนที่ซับซ้อน

๕) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสาธิต ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนฟังไปด้วยระหว่างการสาธิตแต่ละขั้นตอน และอาจตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

๓. ขั้นสรุป

๑) ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปขั้นตอนต่าง ๆ จากการสาธิต เพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน

๒) ผู้สอนสรุปด้วยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้พิจารณาจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่สาธิต

๔. ขั้นวัดและประเมินผล

ควรประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนออกมาสาธิตให้เพื่อนดู

๕.๑๒ การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถ และมีเจตคติ ตามคุณลักษณะตามกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสาระหลักของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ศึกษามุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากสภาพจริง รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ทำให้การวัดและประเมินผลต้องเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อนักเรียน เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงจึงมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลและนำไปใช้พัฒนาปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน (Formative Evaluation) และประเมิน เพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ

๒. เน้นการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๓. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินตามสภาพจริง ประเมินการสะท้อนความสามารถ และการแสดงออกของนักเรียน

๔. เน้นการบูรณาการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๕. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนและกลุ่มเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖. เน้นการประเมินนักเรียน ซึ่งต้องพิจารณาให้ครอบคลุมจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ในแต่ละครั้ง ครูควรมีการประเมินผลทุกครั้ง ที่จัดการเรียนรู้ โดยทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนให้ครบทั้ง ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนว่า มีพื้นฐานความรู้เรื่อง ที่กำลังจะเรียนมากน้อยเพียงใด แต่ละคนมีความรู้แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับ นักเรียนได้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินขณะกำลังทำการสอนไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วมีการ ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรืออธิบาย หรือตอบในแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบ ครูและนักเรียนร่วมกัน เฉลย เพื่อครูและนักเรียนจะได้ทราบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใดไปพร้อม ๆ กัน

๓. การประเมินผลหลังเรียน สามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ ประเมินหลังจากที่ครูทำการสอนจบไป แล้ว ๑ ชั่วโมง หรือ ๑ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาและวิธีทดสอบไว้ให้พร้อมกับการทดสอบ ครั้งต่อไป และประเมินเมื่อเรียนครบหลักสูตรเป็นการทดสอบความรู้ทั้งหมดที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนหลายประเภท ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวัดว่าจะนำไปใช้ เพื่อทำอะไร ครูสามารถเลือกใช้ได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอนแต่ละครั้งได้ วิธีการและเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้มี ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑. รูปแบบที่เป็นทางการ เป็นการวัดและประเมินผลโดยการทดสอบ และใช้แบบทดสอบหรือแบบ วัดที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น การเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินผลเป็นคะแนน แล้วนำไปใช้ในการ เปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบก่อนและหลัง เปรียบเทียบเพื่อดูพัฒนาการ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ เมื่อสิ้นสุด การสอน วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบที่เป็นทางการเหมาะสำหรับการประเมินเพื่อตัดสินผล มากกว่าการใช้เพื่อการประเมินพัฒนาการของนักเรียน หรือหาจุดบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงการเรียน การสอน แม้การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้ซึ่งให้ข้อมูลสารสนเทศเชิงปริมาณจะสะดวกแก่การนำไปใช้ แต่ก็มีข้อควรคำนึงคือ เครื่องมือควรมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

๒. รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลการเรียนรู้รายบุคคล จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลายซึ่งครูเก็บรวบรวมตลอดเวลา เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพร้อมและพัฒนาการของ นักเรียน เพื่อใช้แก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม ลักษณะของข้อมูลที่ ได้ นอกจากที่เป็นตัวเลขแล้ว อาจเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ครูเฝ้าสังเกต หรือเป็นผลการ เรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็ง จุดอ่อน หรือปัญหาของนักเรียนที่พบจากการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้เหมาะที่จะใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนรู็ รายบุคคลช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนอย่างลึกซึ้ง

วิธีดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้

๑. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งผู้สังเกตสามารถทำได้ตลอดเวลา แต่มีข้อควรคำนึงถึงคือ ไม่ควรขัดจังหวะขณะทำงานหรือขณะคิดในการเก็บข้อมูล อาจมีเครื่องมือช่วยในการเก็บในหลายลักษณะ แล้วแต่ลักษณะข้อมูลและการใช้ประโยชน์ เช่น สมุดจดบันทึกแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒. การสอบปากเปล่า ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่แสดงออกด้วยการพูด ตอบประเด็นคำถามที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้

๓. การพูดคุย เป็นการสื่อสาร ๒ ทางระหว่างนักเรียนกับครู สามารถทำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มได้ การพูดคุยจะช่วยให้ครูติดตามตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เหมาะสมสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้

๔. การใช้คำถาม การใช้คำถามเป็นเรื่องปกติในการจัดการเรียนรู้ แต่ถ้าเป็นคำถามที่ง่าย ๆ ไม่ท้าทาย ไม่สามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งได้ การใช้คำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่มีประสิทธิภาพ แม้จะเป็นเรื่องยาก แต่พัฒนาได้ โดยครูต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินในชั้นเรียนที่เข้มข้นมากขึ้น มีวิธีการฝึกการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพ ๕ วิธีการ ดังนี้

๔.๑ คำถามที่ให้คำตอบที่เป็นไปได้หลากหลายคำตอบ คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนต้องคิด ต้องตัดสินใจว่า คำตอบใดถูกหรือใกล้เคียงที่สุด เพราะเหตุใด และไม่ถูกต้องเพราะเหตุใด คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๔.๒ คำถามที่เป็นประโยชน์บอกเล่า เพื่อให้นักเรียนเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พร้อมเหตุผล การใช้วิธีการนี้นักเรียนต้องใช้ความคิดที่สูงกว่าวิธีแรก เพราะนักเรียนจะต้องยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดเห็นตัวเอง นักเรียนจะได้ฝึกสะท้อนความคิดเห็น และมีการพัฒนาการด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองผ่านกระบวนการอภิปราย และเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแก่ทุกคนในชั้นเรียน

๔.๓ หาสิ่งที่ตรงกันข้าม หรือสิ่งที่ใช่ (ถูก) สิ่งที่ไม่ใช่ (ไม่ถูก) และถามเหตุผล เช่น ลักษณะคำถาม ทำไม ทำอย่างนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำไม ทำเช่นนี้จึงเป็นผลลบ ที่เป็นผลบวกเป็นเช่นไร วิธีการนี้เหมาะกับการทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มย่อย

๔.๔ ให้คำตอบเป็นประเด็นสรุป แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนคิดที่มาของคำตอบ

๔.๕ ตั้งคำถามจากจุดที่เห็นต่าง โดยกำหนดประเด็นให้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร การอธิบาย และการอภิปรายโต้แย้งเชิงลึก เหมาะที่จะใช้อภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นต้น

๕. การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการเขียนตอบกระทู้หรือคำถามของครู ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๖. การประเมินการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะประเมินใน ๒ ประเด็นหลัก คือ การประเมินภาระงาน หรือกิจกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติอาจปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือประเภทกิจกรรมดังนี้

๖.๑ ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอ การสำรวจ การประดิษฐ์ การจัดทำแบบจำลอง การแสดงละคร ฯลฯ ครูจะต้องสังเกตและประเมินวิธีการทำงานที่เป็นขั้นตอนและผลงานของนักเรียน

๖.๒ ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย เช่น การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาสาธารณสมบัติต่าง ๆ กิจกรรมหน้าเสาธง ลักษณะการประเมิน เป็นการประเมินด้วยการสังเกตและจดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับนักเรียน

๖.๓ ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน ภาระงานนี้เป็นกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก ดังนั้น การประเมินจึงควรมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เช่น ระยะก่อนดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินการและความเป็นไปได้ขณะดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินการปฏิบัติจริงตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนให้แก้ไขปรับปรุงระหว่างปฏิบัติ สำหรับการประเมินระยะสิ้นสุดโครงการหรือโครงงาน เป็นการประเมินผลงาน ผลกระทบ และวิธีการนำเสนอผลการดำเนินงาน

๖.๔ ภาระงานที่เน้นผลผลิต การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินคุณภาพของผลงาน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอแผนผังความคิด แผนผังการทำงาน แผนที่ แผนภูมิ กราฟ ตาราง เป็นต้น โดยอาจต้องใช้เครื่องเก็บข้อมูลประกอบการประเมินควบคู่ไปด้วย เช่น แบบบันทึกพฤติกรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายงาน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน

๗. การประเมินโดยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินในลักษณะนี้เป็นการประเมินชิ้นงานที่สะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน ที่เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน หากเป็นแฟ้มสะสมผลงานดีเด่น นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลที่เลือกผลงานนั้นเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงาน

๘. การวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบ การวัดและประเมินผลแบบนี้ครูจะเลือกสร้างแบบทดสอบ โดยเน้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลนั้น ๆ เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบความเรียง แบบเขียนตอบ ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะใช้ต้องมีคุณภาพ มีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น

๙. การประเมินด้านความรู้สึนึกคิด เป็นการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ และเจตคติ ที่ควรปลูกฝังในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลำดับการวัดและประเมินผลจากขั้นต่ำสุดไปสูงสุดดังนี้

ขั้นรับรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกว่า รู้จัก เต็มใจ สนใจ

ขั้นตอบสนอง เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกว่า เชื่อฟัง ทำตาม อาสาทำ พอใจที่จะทำ

ขั้นเห็นคุณค่า (ค่านิยม) เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อ ซึ่งแสดงออก โดยการกระทำหรือปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ ยกล่องชมเชย สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำกิจกรรมที่ตรงกับความเชื่อของตน ทำด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา และปฏิเสธที่จะทำในสิ่งที่ขัดแย้งตามความเชื่อของตน

ขั้นจัดระบบคุณค่า เป็นการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม อภิปราย เปรียบเทียบ จนเกิดอุดมการณ์ในความคิดของตนเอง

ขั้นสร้างคุณลักษณะ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่า จะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์เดียวกัน จนเกิดเป็นอุปนิสัย

๑๐. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น การจะสมควรสะท้อนสภาพความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่าเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทั่ว ๆ ไป ดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงจึงควรมีการออกแบบการเรียนรู้และประเมินผลไปด้วยกัน ตลอดจนกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง มีวิธีการวัดและประเมินผล โดยยึดเนื้อหาสาระจากผลการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ครูจะต้องนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวให้มีความหลากหลายในรูปแบบของการวัดและประเมินผล ครูควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพ ดังนี้

๑. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความรู้ที่นักเรียนพึงมี มีทั้งด้านความรู้เชิงเนื้อหา เชิงกระบวนการ และเจตคติ

ตัวอย่าง ความรู้เชิงเนื้อหา เช่น ความรู้ด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทย ประกอบด้วยระบอบการเมืองการปกครอง สิทธิเด็ก/สิทธิมนุษยชน

ตัวอย่าง ความรู้เชิงกระบวนการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการนำเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่าง ความรู้ด้านเจตคติ เช่น ความภูมิใจในความเป็นไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ วิถีประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต

๒. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะ/กระบวนการ เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง วิธีการวัดและประเมินผล จึงควรวัดความสามารถในการทำงานและการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว ภายใต้อาณัติและเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยวัดทั้งวิธีการ (Process) และผลงาน (Product) ที่นักเรียนกระทำและแสดงออก มีวิธีการวัดและประเมินผลที่ครูสามารถเลือกใช้ได้หลากหลายวิธี ดังนี้

๒.๑ การสังเกตพฤติกรรม มีทั้งระบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นิยมใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒.๒ การทดสอบภาคปฏิบัติ เมื่อต้องการวัดทักษะการปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยให้นักเรียนเขียนตอบ หรือเป็นข้อความเลือกตอบ

๒.๔ การสร้างสถานการณ์จำลอง ใช้เมื่อครูไม่สามารถนำนักเรียนไปทดสอบภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ จึงกำหนดสถานการณ์ขึ้น

๒.๕ เพิ่มสะสมผลงาน เหมาะสำหรับการประเมินภาพรวม เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสามารถนำทักษะต่าง ๆ ไปบูรณาการใช้ได้อย่างกลมกลืน เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับชีวิตจริง

๒.๖ การบันทึกพฤติกรรม การวัดและประเมินผลวิธีนี้ใช้เมื่อต้องการให้นักเรียนบรรยายพฤติกรรมของตนเองและเพื่อนขณะเข้าร่วมกิจกรรมเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือทำการบันทึกเมื่อออกภาคสนาม โดยให้นักเรียนจดบันทึก รายงานความสามารถ ความคิดเห็น และความประทับใจของตนเอง ของเพื่อน และของกลุ่ม

๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ การวัดเจตคติต้องใช้เทคนิคแตกต่างจากการวัดความรู้และการวัดทักษะ/กระบวนการ เทคนิคการวัดเจตคติ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ควรใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การตอบคำถามสั้น ๆ การให้แสดงถึงอุดมคติ การสำรวจโดยครู การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง การวัดเจตคติเป็นการใช้เทคนิคเพื่อค้นหว่านักเรียนชอบอะไร มากกว่าอะไร ผลที่ได้จากการวัดเจตคติจะไม่ได้สรุปตามความคิดเห็นของนักเรียนเพียงคนเดียว หรือนักเรียนจำนวนน้อย แต่สรุปจากความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมด หรือโดยส่วนรวมของชั้นเรียน เครื่องมือวัดเจตคติจึงควรสร้างขึ้นมาเองโดยครู

การวัดเจตคติควรมีค่าชี้แจงในการทำเครื่องมือที่ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจและสั้น ๆ ใช้เวลาไม่มากนัก การวัดเจตคติมีเทคนิคในการวัด ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

๓.๑ การวัดและประเมินผลด้วยครู โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกผลการสังเกต การสอบถาม การประเมินตนเอง การสำรวจพฤติกรรม การวัดความคิดเห็น การวัดเจตคติ การวัดสถานการณ์

๓.๒ การเขียนตอบรายบุคคล

๓.๓ การใช้มาตราส่วนประมาณค่า

๓.๔ การตรวจสอบรายการ

๓.๕ การประเมินโดยครู เพื่อน พ่อ แม่ และผู้ปกครอง

การประเมินด้านเจตคติเน้นการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับคุณลักษณะ/ตัวชี้วัด และตามสภาพจริง สะท้อนเจตคติหรือความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ ดูรายละเอียดในตอนที ๓

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง คิดเป็นสัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค โดยให้ความสำคัญของคะแนนระหว่างเรียนมากกว่าคะแนนปลายปี/ปลายภาค เช่น ๖๐:๔๐ ๗๐:๓๐ ๘๐:๒๐ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาว่าจะกำหนดสัดส่วนแบบใด

ตัวอย่าง การคิดสัดส่วนคะแนนเป็น ๗๐:๓๐ หมายถึง คะแนนระหว่างเรียน ๗๐ คะแนน และคะแนนปลายปี/ปลายภาค ๓๐ คะแนน ดังนี้

สัดส่วนคะแนน ๓๐ : ๓๐	
คะแนนระหว่างเรียน	๓๐ คะแนน
๑. คะแนนตามผลการเรียนรู้ทุกข้อ	๓๐ คะแนน
๒. คะแนนวัดผลกลางปี/กลางภาค ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๓๐ คะแนน
๓. คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๑๐ คะแนน
คะแนนปลายปี/ปลายภาค	๓๐ คะแนน

การตัดสินผลการเรียน ใช้ระบบผ่านและไม่ผ่าน โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านที่ร้อยละ ๕๐ จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่านเป็นระบบต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ ระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
			๕ ระดับ	๔ ระดับ	๒ ระดับ
๔	A	๘๐-๑๐๐	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
๓.๕	B+	๗๕-๗๙	ดี	ดี	
๓	B	๗๐-๗๔			
๒.๕	C+	๖๕-๖๙	พอใช้	ผ่าน	
๒	C	๖๐-๖๔			
๑.๕	D+	๕๕-๕๙	ผ่าน		
๑	D	๕๐-๕๔			
๐	F	๐-๔๙	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

ส๓๐๒__ หน้าที่พลเมือง ๑   กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖   ๒๐ ชั่วโมง / ภาค ๐.๕ หน่วยกิต

ส๓๐๒__ หน้าที่พลเมือง ๒   กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖   ๒๐ ชั่วโมง / ภาค ๐.๕ หน่วยกิต

.....
 มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ ในเรื่องการแสดง
 ความเคารพ การสนทนา การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์และเผยแพร่

ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ในเรื่องความอดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ประยูคต์ และเผยแผ่พระบรมราโชวาท ในเรื่องการมีระเบียบวินัย ความสามัคคี หลักการทรงงาน ในเรื่องระบอบประชาธิปไตย ไม่ติดตำรา บริการรวมที่จุดเดียว ใช้อัตราธรรมปราบปราม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในเรื่อง การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี การใช้สิทธิและหน้าที่ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ความกล้าหาญทางจริยธรรม การเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประยูคต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความอดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปัน ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความอดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และกระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะที่ดีของคนไทย ภาควุฒิจาในความเป็นไทย แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ จัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีวินัยในตนเอง

ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์ และเผยแพร่มรดกไทยสู่สาธารณะ
๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยูคต์ และเผยแผ่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
๓. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
๔. เป็นแบบอย่าง ประยูคต์และเผยแผ่ พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
๖. ประยูคต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ

๙. มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ
๙. รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ
๙. คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล
๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และความเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
๑๑. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

รวมทั้งหมด ๑๒ ผลการเรียนรู้

๙. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้/ข้อที่	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑	ความเป็นไทย	๑ ๒ ๑๒	๑๐	๒๕
๒	รักษาดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๓ ๑๒	๖	๑๕
๓	พระบรมราชูปถัมภ์และหลักการทรงงาน	๔ ๑๒	๔	๑๐
๔	พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๒	๑๐	๒๕
๕	การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความ หลากหลาย	๑๐ ๑๑ ๑๒	๑๐	๒๕
ระหว่างปี				๗๐
กลางปี / ปลายปี				๓๐
รวม			๔๐	๑๐๐

๙. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน้าที่พลเมือง ๑

ชั่วโมงที่ ๑	ปฐมนิเทศ ข้อตกลงการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖	๑	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความเป็นไทย	๕	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๒	๑. มารยาทไทย		
	๑.๑ การแสดงความเคารพ		
ชั่วโมงที่ ๓	๑.๒ การสนทนา		

ชั่วโมงที่ ๔	๑.๒	การแต่งกาย	
ชั่วโมงที่ ๕	๑.๒	การมีสัมมาคารวะ	
ชั่วโมงที่ ๖	๒	ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	
	๒.๑	ขนบธรรมเนียมประเพณี	
ชั่วโมงที่ ๗	๒.๒	ศิลปวัฒนธรรม	
ชั่วโมงที่ ๘	๒.๓	ภูมิปัญญาไทย	
ชั่วโมงที่ ๙		ความมีวินัยในตนเองในการแสดงออกความเป็นไทย	
ชั่วโมงที่ ๑๐		กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน และโครงการ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒		รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา	
		และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๖ ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๑๑	๑.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ	
	๑.๑	เรียนรู้ความเป็นมาของธงชาติไทย	
	๑.๒	ให้ความสำคัญต่อสัญลักษณ์เกี่ยวกับชาติ	
ชั่วโมงที่ ๑๒	๑.๓	ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ	
	๑.๔	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ	
	๑.๕	ประดับธงชาติ	
ชั่วโมงที่ ๑๓	๒.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา	
ชั่วโมงที่ ๑๔	๓.	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	
	๓.๑	เรียนรู้พระราชกรณียกิจ	
	๓.๒	ยื่นตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี	
	๓.๓	ฝักร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี	
	๓.๔	เคารพพระบรมฉายาลักษณ์	
ชั่วโมงที่ ๑๕	๓.๕	ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
	๓.๖	น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีการปฏิบัติ	
	๓.๗	ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี	
ชั่วโมงที่ ๑๖		กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน และโครงการ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓		พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน	๔ ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๑๗	๑.	พระบรมราโชวาท	
	๑.๑	ความมีระเบียบวินัย	
	๑.๒	ความสามัคคี	
ชั่วโมงที่ ๑๘	๒.	หลักการทรงงาน	
	๒.๑	ระเบิดจากข้างใน	
	๒.๒	ไม่ติดตำรา	
ชั่วโมงที่ ๑๙	๒.๓	บริการรวมที่จุดเดียว	

๒.๔	ใช้ธรรมปราชญ์ธรรม	
ชั่วโมงที่ ๒๐	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ และทดสอบกลางปี	
หน้าที่พลเมือง ๒		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
	อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑๑ ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๒๑	๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	
ชั่วโมงที่ ๒๒	๑.๑ กรเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี	
ชั่วโมงที่ ๒๓	๑.๒ การใช้สิทธิและหน้าที่	
	๑.๓ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ	
ชั่วโมงที่ ๒๔	๑.๔ ความกล้าหาญทางจริยธรรม	
	๑.๕ การเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ	
ชั่วโมงที่ ๒๕	๑.๖ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ	
	๑.๗ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	
ชั่วโมงที่ ๒๖	๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	
ชั่วโมงที่ ๒๗	๒.๑ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ	
ชั่วโมงที่ ๒๘	๒.๒ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ	
ชั่วโมงที่ ๒๙	๒.๓ การรู้ทันข่าวสารและการรู้ทันสื่อ	
	๒.๔ การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล	
ชั่วโมงที่ ๓๐	ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
ชั่วโมงที่ ๓๑	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	ความปรองดอง สมานฉันท์	๕ ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๓๒	๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม	
	๑.๑ อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม	
	๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม	
ชั่วโมงที่ ๓๓	๑.๒.๑ ชาติพันธุ์ของประชากร	
ชั่วโมงที่ ๓๔	๑.๒.๒ ภาษา	
ชั่วโมงที่ ๓๕	๑.๒.๓ ศาสนา	
ชั่วโมงที่ ๓๖	๑.๒.๔ วัฒนธรรม	
ชั่วโมงที่ ๓๗	๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	
ชั่วโมงที่ ๓๘	ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์	
ชั่วโมงที่ ๓๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	
ชั่วโมงที่ ๔๐	ทดสอบปลายปี	

ตอนที่ ๒

แผนการจัดการเรียนรู้

รายชั่วโมง

รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

- การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

- ๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
- ๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อีกรายวิชาหนึ่ง นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ เป็น ๕ จุดเน้น และยัง

ได้กำหนดผลการเรียนรู้ชั้นปีและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้ไปในทิศทางเดียวกัน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๕. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๖. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖
๗. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖
๘. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

๕. สมรรถนะของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลง ในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ๓. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัด
นั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษาในห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนาม
หญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนแนะนำตนเองตามลำดับตัวอักษร หรือตามลำดับหมายเลขประจำตัว
หรือตามแถวที่นั่ง ตามความเหมาะสม

๓. ครูให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง พร้อมซักถามนักเรียนใน
ประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ทำไมเราจึงต้องเรียนรายวิชา หน้าที่พลเมือง
- ๒) รายวิชาหน้าที่พลเมืองมีความสำคัญและจำเป็นต่อเราหรือไม่ เพราะอะไร
- ๓) หน้าที่พลเมืองในรายวิชาพื้นฐานกับรายวิชาเพิ่มเติมต่างกันอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูศึกษาข้อมูลเรื่อง เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)
สรุป แล้วนำมาเล่าให้นักเรียนฟัง

๖. ครูอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงเรื่อง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง และการจัด
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๗. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าสารบัญใน
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ของ วพ. จากนั้นอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนใน
เรื่องต่อไปนี (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๑) คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

๒) โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

๓) โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖

๘. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ โดยสรุปว่ามีเทคนิคและวิธีการเรียนรู้อะไรบ้าง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๙. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑) ประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ มีเวลาเรียนเท่าไร

๒) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร

๓) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

๑๐. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ของ วพ. นอกจากนี้ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ของ วพ. เพื่อทำความเข้าใจถึงแหล่งสืบค้นความรู้แต่ละอย่าง

๑๑. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ หรือไม่ขาดเรียนเกิน ๓ ครั้ง กรณีป่วยต้องส่งใบลาโดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา

๒) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน

๓) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน

๔) ในช่วงเวลาที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า

๕) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด

๖) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำงานทุกครั้ง

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- รายวิชานี้มีเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้อย่างไร
- ข้อตกลงในการเรียนมีอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำประโยชน์จากการเรียนรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ ไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

- หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม.๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑.	ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
	แนวทางการพัฒนา _____
๒.	ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
	แนวทางแก้ไข _____
๓.	สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
	เหตุผล _____
๔.	การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
	_____
	ลงชื่อ _____ ผู้สอน
	_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ความเป็นไทย

เวลา ๕ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การแสดงความเคารพ

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การสนทนา

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การแต่งกาย

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การมีสัมมาคารวะ

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ ขนบธรรมเนียมประเพณี

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ ศิลปวัฒนธรรม

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ ภูมิปัญญาไทย

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ ความมีวินัยในตนเอง

เวลา ๑ ชั่วโมง

ในการแสดงออกถึงความเป็นไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน

เวลา ๑ ชั่วโมง

และโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒

การแสดงความเคารพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทักทายที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแสดงความเคารพเป็นมารยาทไทยที่สำคัญซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวระหว่างบุคคลทั้งวัยเดียวกันหรือต่างวัยต่างฐานะกันได้เป็นอย่างดี การแสดงความเคารพเป็นการกระทำที่น่าสรรเสริญ ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้ที่รู้จักแสดงความเคารพต่อสถาบันหรือบุคคลต่าง ๆ

การแสดงความเคารพเป็นการแสดงความอ่อนน้อมต่อมตนซึ่งเป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งของคนไทยในการแสดงออก เพราะไม่มีผู้ใดจะขึ้นชอบบุคคลที่หยาบกระด้าง ไม่เคารพผู้อื่น อดดี เย่อหยิ่ง ดังนั้นเมื่อเราแสดงความเคารพผู้อื่น ผู้อื่นก็จะเคารพตอบเช่นเดียวกัน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทย

๑.๑ การแสดงความเคารพ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. รักความเป็นไทย

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การนำเสนอเกี่ยวกับการแสดงความเคารพด้วยวิธีการต่าง ๆ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การแสดงความเคารพ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการหรือร้องเพลงค่านิยม ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน จากนั้นครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า การแสดงความเคารพ เป็นเรื่องของมารยาทและวัฒนธรรมไทย ดังนั้น การรักษาวรรณธรรมไทยถือเป็น ๑ ในค่านิยมหลักของคนไทยข้อ ๕ “รักษาวรรณธรรม ประเพณีอันงดงาม”

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การแสดงความเคารพ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วสรุปสาระสำคัญลงในสมุด

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ศึกษาเกี่ยวกับการแสดงความสามารถสถานที่ และการแสดงความสามารถบุคคล จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับสลากวิธีการนำเสนอผลการศึกษา กลุ่มละ ๑ วิธี ดังนี้

- การนำเสนอด้วยโปรแกรม PowerPoint
- การนำเสนอด้วยการอภิปราย
- การนำเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมติ
- การนำเสนอด้วยการสรุปเป็น Infographic

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง จากนั้นเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นและประเมินผลการนำเสนอ

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการนำเสนอผลงานของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงความสามารถ

๘. ในขณะปฏิบัติการกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนช่วยกันรวบรวมพฤติกรรมของคนในชุมชนที่ไม่แสดงความสามารถและผลกระทบที่เกิดขึ้น มาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน และเสนอแนะว่าจะแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติการมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติการกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การแสดงความสามารถสถานที่ควรทำอย่างไร
- เราสามารถแสดงความสามารถบุคคลได้อย่างไร

ขั้นสรุป

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแสดงความสามารถ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดำเนินชีวิตให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทอาขยานหรือเพลงคำนิยาม ๑๒ ประการ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

การสนทนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ
- ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การสนทนาเป็นวิธีสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีเพื่อนฝูงมากมาย มีแต่คนนับถือชื่นชม ล้วนเกิดจากการมีศิลปะในการสนทนา โดยการสนทนานั้นจะแตกต่างจากวิธีการพูดอื่น ๆ เช่น การบรรยาย การอภิปราย เนื่องจากการสนทนาเป็นการพูดเพื่อโต้ตอบสองทาง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองของแต่ละฝ่าย

๔. สาระการเรียนรู้

- มารยาทไทย
- ๑.๒ การสนทนา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต
- มีวินัย

๓. รักความเป็นไทย

๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงบทบาทสมมุติสนทนากันในสถานการณ์ต่าง ๆ
- การทำใบงานเรื่อง การสนทนาทางโทรศัพท์

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การสนทนา ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า การสนทนามีความแตกต่างจากการพูดอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเฉลยคำตอบแล้วกล่าวชมเชยนักเรียน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์เกี่ยวกับการสนทนาของตัวละคร ๒ คู่ คู่หนึ่งเป็นการสนทนาระหว่างฝ่ายดีด้วยกัน อีกคู่หนึ่งเป็นการสนทนาระหว่างฝ่ายร้ายด้วยกัน จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- การสนทนาของตัวละครฝ่ายใดที่เราควรยึดถือปฏิบัติตาม
- หากเราสนทนาแบบตัวละครฝ่ายร้ายจะส่งผลเสียแก่เราอย่างไรบ้าง

๖. ครูสรุปการสนทนาของตัวละครที่เหมาะสมควรยึดเป็นแบบอย่างและตัวละครที่ไม่เหมาะสมไม่ควรยึดเป็นแบบอย่าง

๙. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การสนทนา ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญ

๑๐. ครูให้นักเรียนจับคู่กันออกมาแสดงบทบาทสมมุติสนทนากันในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วให้เพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไข

๑๑. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการนำเสนอและเนื้อหาเกี่ยวกับการสนทนา

๑๒. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๓. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การสนทนาทางโทรศัพท์ แล้วร่วมกันเฉลยใบงาน

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ในการสนทนา หากเราเป็นผู้อาวุโสกว่า ควรสนทนากับผู้น้อยอย่างไร
- หากเราเดินผ่านวงสนทนาของเพื่อนในชั้นเรียน แล้วเราบังเอิญได้ยินหัวข้อที่เราสนใจ เราควรทำอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การสนทนา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นความเรียง แผน ที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๙. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติดูปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วัสดุทัศนเกี่ยวกับการสนทนาของตัวละคร ๒ คู่

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๓. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การสนทนาทางโทรศัพท์

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔

การแต่งกาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทักทายที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การฝึกหัดความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๑. ๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ
- ๑.๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแต่งกายเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในชีวิตประจำวันที่จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีต่อเรา โดยปกติเราจะแต่งกายตามแบบสากลนิยมทั่วไป ส่วนการแต่งกายแบบพระราชทานในปัจจุบันจะเห็นได้จากพระราชพิธีสำคัญต่าง ๆ หรือโอกาสพิเศษ เราในฐานะที่เป็นคนไทยควรจะช่วยกันอนุรักษ์แบบแผนการแต่งกายด้วยชุดไทยพระราชทานไว้เป็นมรดกของชาติ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทย
- ๑.๑ การแต่งกาย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับชุดไทยพระราชทาน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การแต่งกาย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพผ้าไทย แล้วซักถามนักเรียนว่า ประโยชน์ของการแต่งกายด้วยผ้าไทยมีอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนคู่วิทัศน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุดไทยพระราชทาน

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การแต่งกาย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๑๐ กลุ่ม แต่ละกลุ่มสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับชุดไทยพระราชทานแต่ละแบบไม่ซ้ำกัน แล้วออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการนำเสนอผลงานของนักเรียน

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า การแต่งกายด้วยผ้าไทยและชุดไทย นอกจากเป็นการสืบสานวัฒนธรรมแล้วยังมีประโยชน์อะไรอีกบ้าง

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ส่วนมากคนไทยจะแต่งกายด้วยชุดไทยในโอกาสใดบ้าง
- การแต่งชุดไทยพระราชทานแต่ละชุดใช้แต่งในโอกาสใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแต่งกาย โดยบันทึกข้อสรุปเป็นความเรียง แผน ที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพผ้าไทย

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕
การมีสัมมาคารวะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย
- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การมีสัมมาคารวะ คือ เราต้องรู้จักตัวเองและผู้อื่น เรียนรู้ที่จะให้เกียรติผู้อื่นโดยไม่กดตัวเองให้ต่ำลง รู้จักสำรวมกริยาเมื่อต้องพบปะกับผู้อื่นโดยเฉพาะผู้ที่มีอาวุโสกว่า หรือปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะและเหตุการณ์
๔. สาระการเรียนรู้
๑. มารยาทไทย
- ๑.๔ การมีสัมมาคารวะ
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. มีวินัย
๒. รักความเป็นไทย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสรุปสาระสำคัญและวาดหรือหาภาพประกอบที่แสดงลักษณะของผู้ที่มีสมาธิ
- การทำใบงานเรื่อง การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การมีสมาธิ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพนักเรียนหยุดยืนและโน้มตัวลงเมื่ออาจารย์เดินผ่าน แล้วซักถามนักเรียนว่าการกระทำของนักเรียนในภาพ แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนมีสมาธิอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูเฉลยคำตอบพร้อมทั้งสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูสร้างสถานการณ์จำลองการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูที่แสดงออกถึงการมีสมาธิและการไม่มีสมาธิเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติและผลที่เกิดจากการปฏิบัติของสถานการณ์จำลองทั้งสอง

๖. ครูให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเรื่อง การมีสมาธิ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วร่วมกันอภิปรายว่า การมีสมาธิมีลักษณะเป็นอย่างไร และส่งผลดีต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการอภิปรายและสรุปสาระสำคัญพร้อมทั้งวาดหรือหาภาพประกอบแสดงลักษณะของผู้ที่มีสมาธิ

๘. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การมีสัมมาคารวะคืออะไร แสดงออกได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีสัมมาคารวะ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพนักเรียนหยุดยืนและน้อมตัวลงเมื่ออาจารย์เดินผ่าน

๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของบริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖

ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ขนบธรรมเนียมประเพณี หมายถึง สิ่งที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติต่อ ๆ กันมานาน มีคุณค่าต่อชีวิต มักแฝงไปด้วยศีลธรรมจรรยา ความคิด ความเชื่อ เช่น การมีมารยาทไทย การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการมีประเพณีต่าง ๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

๒.๑ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การค้นคว้าเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี ๒. ตรวจสอบงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญแล้วซักถามนักเรียนว่ามีความเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น ๖ กลุ่มอ่านเนื้อหาเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีเพิ่มเติม โดยใช้แหล่งสืบค้นต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต แล้วบันทึกผลการสืบค้น

กลุ่มที่ ๑ ขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนบุคคลหรือประเพณีครอบครัว

กลุ่มที่ ๒ ขนบธรรมเนียมประเพณีสังคม

กลุ่มที่ ๓ ขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับศาสนา

กลุ่มที่ ๔ ขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับอาชีพ

กลุ่มที่ ๕ พระราชพิธี

กลุ่มที่ ๖ รัฐพิธี

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการสืบค้น และเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน พร้อมทั้งสรุปการนำเสนอผลงานของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์สั้น ๆ เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าขนบธรรมเนียมประเพณีในวิถีทัศน์มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันอย่างไร จากนั้นสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

-การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดูปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

ศิลปวัฒนธรรมไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่
๒. ผลการเรียนรู้
๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- วัฒนธรรม คือ ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามอันเป็นแบบแผนที่ดีของไทย เกิดจากการสั่งสม เลือกรสร ปรับปรุงแก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมในแต่ละสังคมอาจจะเหมือนหรือต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เชื้อชาติ ศาสนา ท้องถิ่นที่อยู่ ซึ่งเราควรที่จะยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- ศิลปะ คือ การแสดงออกและการสร้างสรรค์งานในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ที่อิงจากความเชื่อ ความคิด วัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึก จนออกมาเป็นศิลปะทั้งดงาม
๔. สาระการเรียนรู้
๒. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
- ๒.๒ ศิลปวัฒนธรรมไทย
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสืบค้นข้อมูลและจัดทำเป็น Infographic

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมไทย ๒. ตรวจสอบผลงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูให้นักเรียนคู่วิทัศน์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ แล้วซักถามนักเรียนว่า ศิลปวัฒนธรรมไทยเหล่านี้แสดงถึงความเป็นไทยอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ศิลปวัฒนธรรมไทย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นครูอธิบายเรื่องวัฒนธรรมไทยให้นักเรียนฟัง ในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม (culture) และวัฒนธรรมไทย (Thai culture)
- ๒) สาขาของวัฒนธรรมไทย

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ศึกษาสาขาของวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ศึกษาและยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางภาษาและวรรณกรรม

กลุ่มที่ ๒ ศึกษาและยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางวัตถุ

กลุ่มที่ ๓ ศึกษาและยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางจิตใจ

กลุ่มที่ ๔ ศึกษาและยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางจารีตและขนบธรรมเนียมประเพณี

กลุ่มที่ ๕ ศึกษาและยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางสุนทรียะ

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็น Infographic แล้วออกมานำเสนอผลงาน

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาทที่ตรัสถึง “วัฒนธรรม” แล้วช่วยกันเสนอแนะว่า เราจะน้อมนำพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง วัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน แล้วร่วมกันเฉลยในชั้นเรียน

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยว่ามีอะไรบ้าง แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- วัฒนธรรมไทยที่เป็นวัฒนธรรมทางด้านจิตใจได้แก่อะไรบ้าง
- มารยาทไทยจัดเป็นวัฒนธรรมไทยในด้านใด
- ศิลปะและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๙. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ
๒. ใบงานที่ ๓ เรื่อง วัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

ภูมิปัญญาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเป็นองค์รวมและมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทยซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น อาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ที่จะช่วยการเรียนรู้ แก้ปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

๒.๓ ภูมิปัญญาไทย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย

๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การสืบค้นข้อมูลและอภิปรายเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับงานหัตถกรรมของศูนย์ศิลปาชีพให้นักเรียนดู แล้วซักถามนักเรียนว่ามีความเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทยอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ภูมิปัญญาไทย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นร่วมกันสรุปสาระสำคัญและบันทึกลงในสมุด

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูล อภิปราย และนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย กลุ่มละ ๑ ด้าน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ภูมิปัญญาไทยด้านเกษตรกรรม

กลุ่มที่ ๒ ภูมิปัญญาไทยด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

กลุ่มที่ ๓ ภูมิปัญญาไทยด้านการแพทย์

กลุ่มที่ ๔ ภูมิปัญญาไทยด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ ๕ ภูมิปัญญาไทยกองทุนและธุรกิจชุมชน

กลุ่มที่ ๖ ภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรม

กลุ่มที่ ๗ ภูมิปัญญาไทยภาษาและวรรณกรรม

กลุ่มที่ ๘ ภูมิปัญญาไทยด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี

กลุ่มที่ ๕ ภูมิปัญญาไทยด้านโภชนาการ

การนำเสนอความรู้แต่ละกลุ่มสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น แผ่นพับ ใบความรู้

PowerPoint

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความสั้น ๆ ว่า นักเรียนเคยมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยในเรื่องอะไรบ้าง นำมาเล่าสู่กันฟังในชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ภูมิปัญญาไทยหมายถึงอะไร
- ภูมิปัญญาไทยแต่ละด้านมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร
- นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับงานหัตถกรรมของศูนย์ศิลปาชีพ

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา_____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

ความมีวินัยในตนเองในการแสดงออกถึงความเป็นไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทศเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ
๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คนไทยนอกจากจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทยที่ดีงามแล้วยังต้องรวมถึงช่วยกันอนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ซึ่งในการปฏิบัติตนดังกล่าวนี้ เราต้องมีความมีวินัยในตนเองได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทย

- ๑.๑ การแสดงความเคารพ
- ๑.๒ การสนทนา
- ๑.๓ การแต่งกาย
- ๑.๔ การมีสัมมาคารวะ

๒. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

- ๒.๑ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๒.๒ ศิลปวัฒนธรรมไทย

๒.๓ ภูมิปัญญาไทย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. รักความเป็นไทย
๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการแสดงออกถึงความเป็นไทย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความมี วินัยในตนเองในการ แสดงออกถึงความเป็นไทย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยาก
เรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม
ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน หรือเปิดเพลงคำนิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูอธิบายว่า หากเราปฏิบัติตามคำนิยมเหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมให้เราแสดงออกถึงความเป็นไทยและเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๔. ครูซักถามนักเรียนว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงอะไร ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายบททวนเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเป็นไทย โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญสั้น ๆ ด้วยสำนวนของตนเอง

๗. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า ความเป็นไทยในแต่ละด้านที่กล่าวถึงในบทเรียนมีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนเขียนสรุป ส่งครู จากนั้นครูสุ่มเลือกนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นตามที่ตนสรุปได้

๘. ในขณะปฏิบัติการของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการแสดงออกถึงความเป็นไทย

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติการมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติการว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติการ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– นักเรียนคิดว่า การปฏิบัติตนอย่างมีมารยาททั้งในด้านการแสดงความเคารพ การมีสัมมาคารวะ เป็นการแสดงความมีวินัยในตนเองอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการแสดงออกถึงความเป็นไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ

๒. เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

มารยาทไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญในการแสดงความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความเคารพ การมีมารยาทในการสนทนาอย่างถูกต้องตามกาลเทศะและคนหมู่มากในสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับการแต่งกายด้วยชุดไทยตามโอกาสต่าง ๆ และการรู้จักมีสัมมาคารวะต่อผู้ที่มีอาวุโสมากกว่า

ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่จะต้องได้รับการสืบสาน การประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ออกไปสู่สายตาของทั้งคนไทยและชาวต่างชาติเพื่อแสดงถึงความเป็นไทยอย่างเต็มภาคภูมิ เราจึงควรศึกษาและร่วมกันอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่คู่สังคมไทยอีกนานเท่านาน

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน
เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทย
  - ๑.๑ การแสดงความเคารพ
  - ๑.๒ การสนทนา
  - ๑.๓ การแต่งกาย
  - ๑.๓ การมีสัมมาคารวะ
๒. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย
  - ๒.๑ ขนบธรรมเนียมประเพณี
  - ๒.๒ ศิลปวัฒนธรรมไทย
  - ๒.๓ ภูมิปัญญาไทย
๓. กิจกรรมเสนอแนะ
๔. โครงงาน
๕. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๖. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. รักความเป็นไทย
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบความรู้ณรงค์เกี่ยวกับมารยาทไทยที่ควรแก่การอนุรักษ์
- การศึกษาค้นคว้าและอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมไทย
- การทำโครงงานเรื่อง การประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยให้เข้ากับสมัยนิยม
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความเป็นไทย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๔-๖ คน ออกมายกตัวอย่างสิ่งที่คุณคิดว่าแสดงความเป็นไทยได้อย่างชัดเจนที่สุด พร้อมทั้งบอกเล่ามีความคิดเห็นอย่างไรกับสิ่งนั้น

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ออกมายกตัวอย่างพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูทบทวนความรู้เรื่อง มารยาทไทย จากนั้นให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะโดย

– จัดทำใบความรู้ณรงค์เกี่ยวกับมารยาทไทยที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์แล้วนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนและชุมชน

– ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมไทย จากนั้นนำมาร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

๓. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง การประยุกต์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยให้เข้ากับสมัยนิยม หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– เมื่อนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในงานศิลปวัฒนธรรมไทยหรือประเพณีไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้รับมาเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือคนในชุมชนเข้าใจได้อย่างไร

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– นักเรียนจะชักชวนให้คนในครอบครัวหรือคนในชุมชนให้แสดงออกถึงความเป็นไทยได้อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความเป็นไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพจน์ปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียน ไปอ่านเนื้อหาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่แสดงออกถึงความรักชาติ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

เวลา ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึง	
ความรักชาติ (๑)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึง	
ความรักชาติ (๒)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึง	เวลา ๑ ชั่วโมง
การยึดมั่นในศาสนา	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ การปฏิบัติตนที่แสดงออก	
ถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (๑)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ การปฏิบัติตนที่แสดงออก	
ถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (๒)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน	เวลา ๑ ชั่วโมง
และโครงการ	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ (๑)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา

เวลา ๑ ชั่วโมง

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในสมัยโบราณไทยเรายังไม่มีธงชาติโดยเฉพาะ เมื่อยกกองทัพไปทำสงครามก็ใช้ธงสีต่าง ๆ ประจำทัพเป็นเครื่องหมายทัพละสี ต่อมาในสมัยอยุธยามีการเดินเรือติดต่อค้าขายกับประเทศทางตะวันตก จึงได้ใช้ธงสีแดงติดเครื่องหมายว่าเป็นเรือสินค้าของไทย และใช้มาจนถึงสมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชธงชาติเป็นรูปวงจักรสีขาวอยู่ตรงกลางธงสีแดง ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยธงชาติเป็นรูปช้างเผือกอยู่ตรงกลางวงจักรในธงเรือหลวง สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการใช้ธงอย่างธงเรือหลวงเป็นธงชาติ โปรดเกล้าฯ ให้เอารูปจักรแดงออก คงไว้แต่รูปช้างเผือกอยู่กลางธงแดง ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ลักษณะของธงเป็นธงพื้นแดง กลางเป็นรูปช้างเผือก ไม่ทรงเครื่อง หันหน้าเข้าหาเสา ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขลักษณะธงชาติเป็นพื้นแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หันหลังเข้าหา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธงขึ้น เรียกว่า พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๖๐ และพระราชทานนามว่า “ธงไตรรงค์” ส่วนธงรูปช้างกลางธงพื้นแดงของเดิมนั้นให้ยกเลิก

ธงชาติเป็นธงที่แสดงความหมายถึงประเทศไทยหรือชาติไทย ให้ปฏิบัติต่อดังกล่าวด้วยความเคารพ ไม่ดูถูกเหยียดหยามหรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียซึ่งเกียรติภูมิของประเทศไทยหรือชาติไทย ธงชาติไทยมีชื่อเรียกว่า ธงไตรรงค์ ธงชาติเป็นเครื่องหมายแทนชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เราต้องแสดง

ความเคารพต่อธงชาติ โดยการยืนตรงหันหน้าไปทางเสาธง อาคาร หรือสถานที่ที่มีการชักธงชาติขึ้นและลง จนกว่าจะเสร็จการ ซึ่งการชักธงชาติขึ้นและลงโดยปกติจะเป็นไปตามกำหนดเวลา คือ ชักขึ้นเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา และชักลงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ
  - ๑.๑ เรียนรู้ความเป็นมาของธงชาติไทย
  - ๑.๒ ให้ความสำคัญต่อสัญลักษณ์เกี่ยวกับชาติ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. รักความเป็นไทย
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสร้างแผนที่ความคิดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและรูปแบบของธงชาติ
  - การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับธงชาติไทยและเพลงชาติไทย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติ ตนที่แสดงออกถึงความรัก ชาติ (๑): เรียนรู้ความเป็นมา ของธงชาติไทยและให้ ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของ ชาติ ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยาก
เรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม
ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ (You tube) เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารในจังหวัดต่าง ๆ แล้วสนทนา
ซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- กิจกรรมในวิดีโอ (You tube) คืออะไร
- กิจกรรมนี้ทำเมื่อใด
- กิจกรรมนี้ทำเพื่ออะไร

๔. ครูชี้แจงให้นักเรียนรู้ว่า กิจกรรมนี้เรียกว่า การเกณฑ์ทหารเข้าประจำการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ
ลูกผู้ชายไทยที่ต้องไปรับใช้ชาติ ถือว่าเป็นอีกหนึ่งในวิธีปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า คนไทยสามารถแสดงออกถึงความรักชาติได้หลายวิธี เช่น เรียนรู้
ความเป็นมาของชาติไทย ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
เกี่ยวกับชาติ ประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือน

๗. ครูให้นักเรียนดูวิดีโอ (You tube) เรื่องประวัติความเป็นมาและรูปแบบของธงชาติ

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปประวัติความเป็นมาและ
รูปแบบของธงชาติไทยจากอดีตที่เป็นธงแดงจนถึงปัจจุบันที่เป็นธงไตรรงค์ เป็นแผนที่ความคิดหรือ

Infographic โดยใช้ข้อมูลจากวิดีโอ (You tube) และจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. ตกแต่งให้สวยงาม และนำเสนอด้วยโปรแกรม PowerPoint

๕. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ชักถามและแสดงความคิดเห็นต่อผลงาน

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๑. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประวัติความเป็นมาของธงชาติ จากนั้นสนทนากับนักเรียนและร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ความหมายและความสำคัญของธงชาติ
- ความหมายและความสำคัญของเพลงชาติ
- การแสดงความเคารพเพลงชาติ
- ระเบียบเกี่ยวกับธงชาติ

๑๒. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องเล่า “เพลงชาติไทยและชาติไทย” แล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้

เพลงชาติและชาติไทย

อากาศตอนเช้าครูในช่วงต้นฤดูหนาวปีนี้ เย็นสบายดีจริง ๆ เวลา ๐๖.๐๐ น. คุณครูทับทรวง หัวหน้าหมวดสังคมศึกษาฯ และเพื่อนครู ๓ คน พานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๖๐ คน นั่งรถบัสจากกรุงเทพฯ ไปทัศนศึกษาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรถตำรวจนำ เด็ก ๆ รับประทานข้าวกล่องกันในรถ ไปแวะที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในตัวจังหวัดซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นเพื่อนเก่าของคุณครูทับทรวง เวลา ๐๗.๔๕ น. ทางโรงเรียนนำน้ำผลไม้มาเลี้ยงเด็ก ๆ ดื่มน้ำรับขวัญกันครูหนึ่งก็ถึงเวลา ๐๘.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

ขณะครูและนักเรียนที่มาจากกรุงเทพฯ ทั้งหมดก็ไปเข้าแถวต่อจากนักเรียนของโรงเรียนที่ไปแวะ และร่วมร้องเพลงชาติเคารพธงชาติด้วยกันหลังจากขอบคุณทางโรงเรียนแล้ว ผู้อำนวยการก็บอกว่าให้คุณครูพัก รองผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ลึกในวิชาประวัติศาสตร์เป็นผู้นำเที่ยว คุณครูทับทรวงประกาศผ่านไมโครโฟนว่า ถ้าใครมีข้อสงสัยใด ๆ ให้อยกไมโครโฟนอีกตัวหนึ่งถามคุณครูพักหรือถามตนเองก็ได้

รพีหัวหน้าชั้นถามคุณครูทับทรวงว่า

“ทำไมพวกเราจึงต้องไปเข้าแถวร้องเพลงชาติกับโรงเรียนนี้ด้วยล่ะครับ เป็นมารยาทใช่ไหมครับ”

“เพลงชาติอะไรจ๊ะ” คุณครูทับทรวงไม่ตอบว่าใช่หรือไม่ แต่ถามกลับ

“ก็เพลงชาติไทยสิครับ” รพีตอบแล้วมองหน้าคุณครูอย่างงง ๆ

“รพีเป็นคนชาติอะไรล่ะลูก” คุณครูถามต่อ

“คนไทยครับ” รพีตอบแบบงง ๆ อีก

“ใช่... รพีเป็นคนไทย ทุกคนที่อยู่ในสนามก็เป็นคนไทย เราร้องเพลงชาติไทยทุกวัน เพื่อย้ำเตือนถึงความเป็นคนไทยของเรา ที่ดำรงคงอยู่มาอย่างยาวนาน เพราะคนไทยมีความสามัคคีและความกล้าหาญ เราร้องเพลงชาติ เพื่อเราจะได้ภาคภูมิใจในความเป็นชาติและนึกถึงความเสียสละของบรรพบุรุษไทย เมื่อครูไปชมกีฬาเอเชียนเกมส์ในต่างประเทศ พอเห็นธงชาติไทยนำหน้านักกีฬาที่เดินเข้าสู่สนาม ครูก็รู้สึกดีใจแล้ว พอเราชนะธงชาติไทยถูกอัญเชิญขึ้นพร้อมเพลงชาติ คนไทยทุกคนรวมทั้งครูก็ลุกขึ้นยืนตรงร่วมกันร้องเพลงชาติไทยก็ก้องไปทั้งสนามโดยไม่ต้องมีใครบอกร้องไปจนลูกไป น้ำตาคลอไปด้วยความภาคภูมิใจและความตระนงในความเป็นชาติของเรา เข้าใจหรือยังลูกว่าความเป็นชาตินั้นสำคัญเพียงไร”

รพีมองหน้าคุณครูด้วยความขอบคุณ ก่อนจะพูดเพียงคำเดียวว่า “ครับ”

คุณครูทับทรวงพูดต่อไปว่า “คนเราถ้ามีสิ่งใดที่เป็นของเรา เราก็รัก ประเทศชาติเป็นของเราทุกคน เราก็ต้องช่วยกันรักษาไว้ให้เป็นของเราต่อไป และต้องช่วยกันทะนุบำรุงพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ ความจริงพวกเราก็ทำอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่อาจจะลืมคิดหรือคิดไม่ถึง วันหลังครูจะบอกให้ทราบและจะแนะนำว่า เราจะแสดงความรักชาติได้อย่างไรบ้าง”

๑๒ คำนิยม...สังคมพัฒนา

ประไพพรรณ ภาณุวัฒน์

- เมื่ออ่านเพลงชาติและชาติไทยจบแล้วมีความรู้สึกอย่างไร
- จากเรื่องนี้ทำไมจึงถามครูเช่นนั้น
- จากเรื่องนี้นักเรียนคิดว่าเพลงชาติไทยมีความสำคัญต่อเราอย่างไร และเราจะแสดงความ

เคารพธงชาติและเพลงชาติอย่างไร

๑๓. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นว่า “ธงชาติไทยและเพลงชาติไทย” และคิดว่ามีความสำคัญต่อการปลูกฝังให้คนไทยกษัตริย์อย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๕. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๖. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๗. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๘. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ธงชาติไทยและเพลงชาติไทยมีความสำคัญอย่างไร
- ทำไมคนไทยเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยจึงต้องยืนตรงเคารพธงชาติ

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๙. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ: เรียนรู้ความเป็นมาของธงชาติไทยและให้ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๒๐. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์ (You tube) เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารในจังหวัดต่าง ๆ
๒. วิดีทัศน์ (You tube) เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและรูปแบบธงชาติไทย
๓. เรื่องเล่า “เพลงชาติไทยและชาติไทย”
๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ (๒)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา

เวลา ๑ ชั่วโมง

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เพลงปลุกใจเป็นเพลงที่มีจังหวะคึกคัก เร้าใจ เนื้อร้องจะแสดงออกถึงความรักชาติ การเสียสละและความสามัคคี ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์และจินตนาการที่คล้อยตามได้ เพลงปลุกใจปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๒๘) เริ่มปรากฏเด่นชัดในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๕๖) ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๔๗๕ กองทัพอากาศได้ผลิตเพลงปลุกใจมากขึ้น ช่วงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพลงปลุกใจเจริญสูงสุด เพลงปลุกใจเพลงแรกคือ เพลงสยามานุสสติ เราเป็นคนไทยควรร่วมร้องเพลงปลุกใจให้หนักชาติตามโอกาสที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ เช่น กิจกรรมในวันรัฐธรรมนูญ วันจักรี วันฉัตรมงคล วันพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญและควรมีการประดับธงชาติตามบ้านเรือน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ

๑.๑ ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ

๑.๔ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ

๑.๕ ประดับธงชาติ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. มีวินัย

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การสืบค้นข้อมูลและรวบรวมรายชื่อเพลงปลุกใจให้รักชาติ

– การประกวดร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ

– การแสดงบทบาทสมมุติทำกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ

– การประดับธงชาติในวันสำคัญของชาติ

– การทำใบงานเรื่อง ประดับธงชาติในโอกาสและวันสำคัญของชาติ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติ ตนที่แสดงออกถึงความรัก ชาติ: ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้ รักชาติ มีส่วนร่วมในกิจการ รมเกี่ยวกับชาติ ประดับธงชาติ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูเปิด CD หรือ You Tube เพลง ความฝันอันสูงสุด ให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- นักเรียนเคยฟังเพลงนี้หรือไม่
- นักเรียนฟังเพลงนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- เพลงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลและรวบรวมรายชื่อเพลงปลุกใจให้รักชาติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ได้เรียนมาว่ามีเพลงอะไรอีกบ้าง (รวบรวมมาให้มากที่สุดจะหาได้) นำมาจัดทำเป็นรายงานส่งครู

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๖-๘ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันคัดเลือกเพลงปลุกใจให้รักชาติ ๑ เพลง เพื่อฝึกร้องให้ถูกเนื้อ ถูกทำนอง และถูกจังหวะ แล้วร่วมกันฝึกร้องให้คล่อง จากนั้นออกมาร้องให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

๘. ครูประเมินผลการร้องของแต่ละกลุ่ม ว่าร้องได้ถูกเนื้อ ถูกทำนอง ถูกจังหวะ หรือไม่ จากนั้นกล่าวชมเชยนักเรียน และแนะนำให้นักเรียนร่วมร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติตามโอกาสที่เหมาะสม

๙. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติและการประดับธงชาติในโอกาสและวันสำคัญของชาติ จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อถึงวันสำคัญของชาติ กลุ่มละ ๑ วัน (กิจกรรมแสดงบทบาทสมมตินี้ครูอาจนัดหมายให้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม)

๑๐. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง ประดับธงชาติในโอกาสและวันสำคัญของชาติ และร่วมกันเฉลยคำตอบ

๑๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองว่า เมื่อถึงวันสำคัญของชาติได้มีการประดับธงชาติที่บ้านหรือไม่ เพราะอะไร จากนั้นเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น ครูอธิบายเพิ่มเติมและสรุป

ขั้นขยายความรู้

๑๓. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับชาติของตนเอง แล้วเสนอความเห็นว่ามีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เพลงปลุกใจมีความสำคัญอย่างไร
- นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมอะไรบ้างเมื่อถึงวันสำคัญของชาติ
- เมื่อถึงวันสำคัญของชาติเราประดับธงชาติเพื่ออะไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ: ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ประดับธงชาติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๙. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. CD หรือ You Tube เพลง ความฝันอันสูงสุด
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง ประดับธงชาติในโอกาสและวันสำคัญของชาติ
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักษาชีวิตในศาสนา

เวลา ๑ ชั่วโมง

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาชีวิตในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักคำสอนของแต่ละศาสนามีแตกต่างกันไป แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ สอนให้เป็นคนดี โดยให้ทำความดี ละเว้นความชั่ว เรานับถือศาสนาอะไรก็ควรนำหลักคำสอนของศาสนานั้นมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักษา ศาสน์ กษัตริย์

๒. มีวินัย

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสำรวจตนเองเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมในศาสนาที่ตนนับถือ
- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา
- การทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพคนที่นับถือพระพุทธศาสนาไปเวียนเทียน คนที่นับถือคริสต์ศาสนาเข้าโบสถ์สวดภาวนา ภาพคนนับถือศาสนาอิสลามไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์ ให้นักเรียนดู แล้วซักถามนักเรียนว่า เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๖. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าในรอบ ๑ สัปดาห์ที่ผ่านมาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศาสนาที่ตนนับถือหรือไม่ ถ้ามี มีกิจกรรมอะไรบ้าง แล้วสรุปผลลงในแบบบันทึกผลการสำรวจตนเอง พร้อมทั้งนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ

๑. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศานนนอกจากที่เรียนมาแล้ว ยังมีวิธีการอื่น ๆ อีกหรือไม่ ถ้ามีอะไรบ้าง บันทึกผล แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น PowerPoint แผ่นพับ ใบความรู้

๙. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศานน และช่วยกันเฉลยคำตอบ

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การศึกษาหลักคำสอนของศานนที่ตนนับถือมีประโยชน์อย่างไร
- ถ้าเราต้องการเผยแพร่และปกป้องคุ้มครองศานนที่ตนนับถือสามารถทำอะไรได้บ้าง
- การปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศานนที่ตนนับถือเป็นประจามีผลดีต่อตนเองในเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศานน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพคนที่นับถือพระพุทธศานนไปเวียนเทียน คนที่นับถือคริสต์ศานนเข้าโบสถ์สวดภาวนา ภาพคนนับถือศานนอิสลามไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศานน

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (๑)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักษาชีวิตมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาชีวิตมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์สามารถทำได้ เช่น เรียนรู้พระราชกรณียกิจ ยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และฝึกร้องเพลงพระราชนิพนธ์ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีปฏิบัติ ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี

๔. สาระการเรียนรู้

๓. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๓.๑ เรียนรู้พระราชกรณียกิจ

๓.๒ ยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี

๓.๓ ฝึกร้องเพลงพระราชนิพนธ์

๓.๔ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การตอบคำถามเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
  - การประกวดร้องเพลงพระราชนิพนธ์
  - การแสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติที่แสดงออกถึงการ เทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวิดีโอ (You Tube) ประชาชนถวายพวงมาลาที่พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ลานพระบรมรูปทรงม้า แล้วถามนักเรียนว่ามีความเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมและเครื่องยึดเหนี่ยว จากนั้นซักถามนักเรียนว่า เราจะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อแสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในหัวข้อ เรียนรู้พระราชกรณียกิจ ยึดตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ฟังร้องเพลงพระราชนิพนธ์ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีปฏิบัติ ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนสืบค้นพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากนั้นนำผลงานที่ได้มาร่วมกันจัดนิทรรศการ

๘. ครูให้นักเรียนดูวิดีโอเกี่ยวกับการเสด็จไปเยี่ยมพสกนิกรในที่ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีการยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี

๙. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับวิดีโอในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- พระราชกรณียกิจจากวิดีโอนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร
- จากวิดีโอนี้ นักเรียนได้ความรู้ในเรื่องอะไรบ้าง
- เราพสกนิกรจะสนองคุณอย่างไรต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ครูสรุปผลการตอบคำถามของนักเรียน และเสริมความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

๑๐. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนถึงความหมายและความสำคัญของเพลงสรรเสริญพระบารมี จากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเราควรแสดงความเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมีและฟังร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเมื่อใด อย่างไร

๑๑. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง เพลงพระราชนิพนธ์ จากนั้นเลือกเพลงพระราชนิพนธ์ ๑ เพลง ร่วมกันร้องในชั้นเรียน

๑๒. ครูอธิบายเกี่ยวกับความหมายของพระบรมฉายาลักษณ์และพระบรมสาทิสลักษณ์ รวมทั้งวิธีการแสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง

๑๓. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๔-๖ คน ให้ออกมาสาธิตการแสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ที่ถูกต้อง แล้วช่วยกันประเมินผล

ขั้นขยายความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพระราชานิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

๑๕. ครูให้นักเรียนทำสมุดภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์

๑๖. ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมและเครื่องยึดเหนี่ยว แล้วตอบคำถาม

- เมื่ออ่านเรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- เรื่องนี้ให้ข้อคิดเรื่องอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนจะนำข้อคิดจากเรื่องนี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นประเมิน

๑๗. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๘. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๒๐. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเราสามารถสามารถทำได้ด้วยวิธีใดบ้าง
- เพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นเพลงประเภทใด แต่งขึ้นมาเพื่ออะไร
- เราจะแสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์เมื่อไรจึงจะเหมาะสม

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๒๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๒๒. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวิดีโอทัศน์ (You Tube) ประชาชนถวายพวงมาลาที่พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ลานพระบรมรูปทรงม้า

๒. วิดีทัศน์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (๒)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เราชักชาติ ยึดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์สามารถทำได้ เช่น เรียนรู้พระราชกรณียกิจ ยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และฝึกร้องเพลงพระราชนิพนธ์ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีปฏิบัติ ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี

๔. สาระการเรียนรู้

๓. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๓.๕ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๖ น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีปฏิบัติ

๓.๗ ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- การน้อมนำพระบรมราโชวาทมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต
- การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความจงรักภักดี

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติ คนที่แสดงออกถึงการเทิดทูน สถาบันพระมหากษัตริย์ ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อไปนี้

“...ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนำเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย จริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลย์รู้สึกว่ามันหุหุหุ แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้...”

๔. ครูซักถามนักเรียนว่าจากเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประพุดิปฏิบัติ แล้วร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

การนำเสนอเศรษฐกิจพอเพียงมาประพุดิปฏิบัติ

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประพุดิปฏิบัติแบ่งได้ ๓ ระดับ ดังนี้

๑. **ระดับบุคคลและครอบครัว** คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การดำรงชีพโดยยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ ประหยัด ลดความฟุ้งเฟ้อ การประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต

๒. **ระดับชุมชนและธุรกิจ** เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกของแต่ละครอบครัวในชุมชนมีความพอเพียงในระดับครอบครัวก่อนที่จะรู้จักรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้วัตถุดิบแรงงาน ลูกค้า

๓. **ระดับสังคมและประเทศ** เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งที่มีความพอเพียงมาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงโดยยึดหลักคุณธรรมเป็นหลัก เช่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ประพุดิปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมเสมอกัน

– เศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง

– การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประพุดิปฏิบัติทำได้ในระดับใดบ้าง

– นักเรียนคิดว่าในครอบครัวของนักเรียนได้ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร

ครูสรุปผลการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม

๘. ครูให้นักเรียนรวบรวมพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความพอเพียงอย่างน้อยคนละ ๓ องค์ แล้วเสนอว่า จะน้อมนำข้อคิดจากพระบรมราโชวาทนั้น ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๙. ครูสนทนาและซักถามกับนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี

๑๐. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองว่า เมื่อถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เข้าร่วมแสดงความจงรักภักดีอย่างไรบ้าง จากนั้นเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง จะปฏิบัติตนอย่างไรบ้างเพื่อที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และช่วยกันเฉลยคำตอบ

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

– การน้อมนำพระบรมราโชวาทมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันมีผลดีต่อตนเองและครอบครัวอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. ใบงานที่ ๓ เรื่อง สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

/ /

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖

กิจกรรมบูรณาการ ทบพทวนความรู้ และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักษาชีวิตมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาชีวิตมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักษาชีวิตมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักษาชีวิตมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เราในฐานะที่เป็นคนไทยเราจะต้องรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของธงชาติไทย ยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ ร้องเพลงชาติ และเพลงปลุกใจให้รักชาติได้ เมื่อถึงวันสำคัญของชาติก็เข้าร่วมกิจกรรมและประดับธงชาติ

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ เช่น ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามหลักคำสอนอย่างสม่ำเสมอ เผยแผ่และปกป้องคุ้มครองศาสนาที่ตนนับถือ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาที่ตนนับถือ

การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น เรียนรู้พระราชกรณียกิจ ยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ฟังร้องเพลงพระราชนิพนธ์ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำพระบรมราโชวาทสู่วิถีปฏิบัติ ร่วมจัดกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน

นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรือ อาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ
  - ๑.๑ เรียนรู้ความเป็นมาของธงชาติไทย
  - ๑.๒ ให้ความสำคัญต่อสัญลักษณ์เกี่ยวกับชาติ
  - ๑.๓ ร่วมร้องเพลงปลุกใจให้นักชาติ
  - ๑.๔ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ
๒. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในศาสนา
๓. การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
  - ๓.๑ เรียนรู้พระราชกรณียกิจ
  - ๓.๒ ยืนตรงแสดงความเคารพและร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
  - ๓.๓ ฟังร้องเพลงพระราชนิพนธ์
  - ๓.๔ เคารพพระบรมฉายาลักษณ์
  - ๓.๕ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๓.๖ น้อมนำพระราชโองการสู่วิถีปฏิบัติ
  - ๓.๗ ร่วมกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี
๔. กิจกรรมเสนอแนะ
๕. โครงการ
๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๘. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การทบทวนความรู้
  - การสำรวจตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ ชีดมั่นในศาสนา และ
- เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์
- โครงการเรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักชาติ ชีดมั่นในศาสนา และเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์
  - การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง รักชาติ ชีดมั่นในศาสนา และเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่อง รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และ เหตุทศสถานพระมหากษัตริย์ ในประเด็นต่าง ๆ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และ เหตุทศสถานพระมหากษัตริย์ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรม เสนอแนะ โดยการสำรวจตนเองว่าได้มีการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักษาดี การยึดมั่นในศาสนา และการเหตุทศสถานพระมหากษัตริย์อย่างไรบ้าง บันทึกข้อมูล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๖. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักษาดี การยึดมั่นในศาสนา และการเหตุทศสถานพระมหากษัตริย์ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

– ถ้าที่โรงเรียนของนักเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้พระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดี และการเหตุทศสถานพระมหากษัตริย์

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักษาดี การยึดมั่นในศาสนา และการเหตุทศสถานพระมหากษัตริย์ บันทึกข้อมูล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่ เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการ แก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และ การปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราจะปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความรักษาดี การยึดมั่นในศาสนา และการเหตุทศสถาน พระมหากษัตริย์ได้โดยวิธีใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทเรื่อง การมีระเบียบวินัย ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
                    _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐	
แบบทดสอบกลางปี	
	เวลา ๑ ชั่วโมง
ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางปี	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน

เวลา ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗	พระบรมราโชวาท	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘	หลักการทรงงาน: ระเบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙	หลักการทรงงาน: บริการรวมที่จุดเดียว และใช้ธรรมปราบอธรรม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน โครงการ และทดสอบปลายภาค	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗

พระบรมราโชวาท

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง ประยุกต์ และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระบรมราโชวาทเป็นคำสั่งสอนของพระราชา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะเป็นประมุขของประเทศ พระองค์ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทในโอกาสต่าง ๆ แก่พสกนิกรชาวไทยหลายเรื่อง เช่น การมีระเบียบวินัย ความสามัคคี

ระเบียบและวินัยเป็นคำที่มักจะนำมาใช้คู่กัน โดยผู้ที่มีระเบียบวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามแบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ หากทุกคนเป็นคนมีระเบียบวินัย บ้านเมืองของเราก็จะสงบสุขและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียง ความปรองดอง ความร่วมมือร่วมกันกัน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ หากทุกคนมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ประเทศชาติของเราก็จะมีความมั่นคงและสงบสุข

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พระบรมราโชวาท

๑.๑ การมีระเบียบวินัย

๑.๒ ความสามัคคี

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน
๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การน้อมนำพระบรมราโชวาทไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- การสืบค้นข้อมูลและจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและความสามัคคี
- การเขียนเรียงความเรื่อง การมีระเบียบวินัย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง พระบรมราโชวาท: การมี ระเบียบวินัยและความสามัคคี ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน

๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงดาอินกะตানা แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น นักเรียนเคยได้ยินเพลงนี้มาก่อนหรือไม่ อย่างไร ทำไมดาอยู่จึงได้ปลาไปกิน

เพลงดาอินกะตানা	
ดาอินกะตانا	หาปลาเอามากินกัน
ได้ปลาทุกวัน	รักกันก็ปันกันไป
หาปลาตามน่าน	หาปลาตามานตะไท
จนแม้ใครใคร	รู้น้ำใจไม่ตรีปริดา
แต่แล้ววันหนึ่ง	เคราะห์มาถึงถึงถึงมา
สองคนถึงครา	แย่งหัวปลาหางปลากันเกรียว
ดาอินกะตانا	โศกาอาวรณจิ่งเชียว
ดาอยู่มาเดี่ยวเดียว	คว่ำพุงเพรียวเพรียวไปกิน

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การมีระเบียบวินัย

๖. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทเรื่อง การมีระเบียบวินัย โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนศึกษาพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเรื่อง การมีระเบียบวินัย แล้วสรุปเป็นข้อ ๆ และระบุว่าจะน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร บันทึกผลลงในสมุด

๘. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ระเบียบวินัยทำให้บ้านเมืองของเราสงบสุขและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การมีระเบียบวินัยจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในคนไทยทุกคน

๙. ครูอธิบายหรือเสริมความรู้ว่า การเป็นผู้มีระเบียบวินัยไม่ใช่แค่การปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ และระเบียบของโรงเรียนเท่านั้น แต่การเป็นผู้มีระเบียบวินัยยังรวมถึงข้อกำหนดทางใจด้วย เช่น มารยาท (ความเกรงใจ การต่อแถว ฯลฯ) ขนบธรรมเนียมประเพณี (การเคารพผู้ใหญ่ ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ ฯลฯ) วัฒนธรรม (ภาษาไทย การแต่งกาย การไหว้)

ความสามัคคี

๑๐. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทเรื่อง ความสามัคคี โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๑๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความสามัคคีจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต บันทึกผล พร้อมทั้งเตรียมตัวนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ใบความรู้ แผ่นพับ วิดีทัศน์ PowerPoint

๑๒. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่กลุ่มของตนดำเนินการหน้าห้องเรียน จากนั้นครูกล่าวชมเชยนักเรียนทุกคนที่ร่วมมือร่วมใจกันจนได้ชิ้นงานที่เป็นผลงานของกลุ่ม

๑๓. ครูให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างเรื่อง การมีระเบียบและความสามัคคี (วินัยมด...วินัยคน) แล้วร่วมกันวิเคราะห์หว่า ข้อความใดที่แสดงถึงการมีระเบียบวินัยและข้อความใดที่แสดงถึงความสามัคคี จากนั้นครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า การทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ดีและจะดียิ่งขึ้นถ้าเรามีความสามัคคีกัน เพราะสองสิ่งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ

๑๔. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๕. ครูให้นักเรียนสืบค้นพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและความสามัคคีจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันจัดป้ายนิเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความ เรื่อง การมีระเบียบวินัย โดยสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทและคำนิยาม ๑๒ ประการ ข้อที่ ๘ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

ขั้นประเมิน

๑๗. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๘. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๒๐. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เราควรปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง
- นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “ความสามัคคีเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ” หรือไม่ อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๒๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พระบรมราโชวาท: การมีระเบียบวินัยและความสามัคคี โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๒๒. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการสำรวจ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘

หลักการทรงงาน: ระเบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราชาบาทและหลักการทรงงาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง ประยุกต์ และเผยแพร่พระบรมราชาบาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่อย่างต่อเนื่อง การทรงงานของพระองค์เป็นการดำเนินงานในลักษณะของทางสายกลางที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งคนไทยทุกคนควรเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และน้อมนำไปปฏิบัติในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังเช่น ระเบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา

ระเบิดจากข้างใน หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราจะเข้าไปพัฒนามีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อน ไม่ใช่เอาความเจริญไปให้โดยที่คนรับไม่พร้อมจะรับ

ไม่ติดตำรา หมายความว่า การพัฒนาที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพความเป็นจริง ไม่ผูกติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นจริง

๔. สาระการเรียนรู้

๒. หลักการทรงงาน

๒.๑ ระเบิดจากข้างใน

๒.๒ ไม่ติดตำรา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. อยู่อย่างพอเพียง
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายหลักการทรงงานเรื่อง ระเบิดจากข้างใน
- การศึกษาและอภิปรายหลักการงานเรื่อง ไม่ติดตำรา
- การนำเสนอข้อมูลหลักการทรงงานเรื่อง ระเบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง หลักการทรงงาน: ระเบิดจากข้างใน และไม่ติดตำรา	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นักเรียนเคยเห็นภาพดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

๒) นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพดังกล่าวนี้

๓) นักเรียนรู้ไหมว่า ทำไมในหลวงของเราจึงทรงงานหนัก

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ชั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ระเบิดจากข้างใน

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักการทรงงานเรื่อง ระเบิดจากข้างใน โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ร่วมกันอภิปรายหลักการทรงงานเรื่อง ระเบิดจากข้างใน แล้วยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือกิจกรรมของชุมชนที่จะนำหลักการทรงงาน “ระเบิดจากข้างใน” มาปรับใช้ในการพัฒนาชุมชนของนักเรียน บันทึกลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายที่กลุ่มของตนดำเนินการในห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่ามีเหตุการณ์หรือกิจกรรมใดบ้างที่สามารถนำหลักการทรงงาน “ระเบิดจากข้างใน” มาปรับใช้ในการพัฒนา

ไม่ติดตำรา

๘. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักการทรงงานเรื่อง ไม่ติดตำรา โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและอภิปรายว่า หลักการงาน “ไม่ติดตำรา” ช่วยให้เราคิดค้นแนวทางในการพัฒนาประเทศได้อย่างไร บันทึกผลในรูปแบบแผนที่ความคิด แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานในห้องเรียน

๑๐. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ตำรา คือ แบบแผนที่ว่าด้วยหลักวิชาต่าง ๆ เช่น ตำราเรียนภาษาไทย ตำราเรียนวิทยาศาสตร์ ตำราเรียนสังคมศึกษา ซึ่งเนื้อหาบางอย่างในตำราเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ตามเวลาและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และบางอย่างเปลี่ยนแปลงไม่ได้ แต่บางครั้งการยึดติดตำราหรือทฤษฎีจนเกินไปทำอะไรไม่เลย หรือที่เรียกกันว่า ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด ดังนั้น สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอนอ่อนต่อสภาพความเป็นจริงด้วย

๑๑. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลหลักการทรงงานเรื่อง ระบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา จากนั้นให้นำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ใบความรู้ แผ่นพับ วิดีทัศน์ PowerPoint

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีลักษณะอย่างไร
- ระบิดจากข้างในหมายความว่าอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าจะนำหลักการทรงงาน “ไม่ติดตำรา” ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง หลักการทรงงาน: ระบิดจากข้างในและไม่ติดตำรา โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการอภิปราย

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

หลักการทรงงาน: บริการรวมที่จุดเดียวและใช้ธรรมปราบอธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง ประยูคต์ และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่อย่างต่อเนื่อง การทรงงานของพระองค์เป็นการดำเนินงานในลักษณะของทางสายกลางที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งคนไทยทุกคนควรเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และน้อมนำไปปฏิบัติ ในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังเช่น บริการรวมที่จุดเดียวและใช้ธรรมปราบอธรรม

บริการรวมที่จุดเดียว หมายความว่า การให้บริการรวมที่จุดเดียวจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่มาใช้บริการ เพราะช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว

ใช้ธรรมปราบอธรรม หมายความว่า ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. หลักการทรงงาน

๒.๓ บริการรวมที่จุดเดียว

๒.๔ ใช้ธรรมปราบอธรรม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. อยู่อย่างพอเพียง
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบ
- การทำใบความรู้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- การสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนหลักการทรงงาน เรื่อง ใช้อธรรมปราบอธรรม
- การจัดนิทรรศการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- การทำแผ่นพับหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒๓ หลักการ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง หลักการ ทรงงาน: บริการรวมที่ จุดเดียวและใช้อธรรม ปราบอธรรม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) นักเรียนเคยไปเยี่ยมชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือไม่ อย่างไร
- ๒) นักเรียนคิดว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริดำเนินงานในด้านใด
- ๓) นักเรียนอยากให้จังหวัดที่อยู่อาศัยมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือไม่ เพราะอะไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บริการรวมที่จุดเดียว

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักการทรงงานเรื่อง บริการรวมที่จุดเดียว โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๖. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบ จากนั้นครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเลือกศึกษาข้อมูลศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ถือเป็นต้นแบบการบริการรวมที่จุดเดียว ๑ แห่ง จัดทำเป็นใบความรู้ แล้วช่วยกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดของแต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ไปติดที่ป้ายนิเทศ

ใช้ธรรมปราบธรรม

๘. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับหลักการทรงงานเรื่อง ใช้ธรรมปราบธรรม โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๙. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนหลักการทรงงานเรื่อง ใช้ธรรมปราบธรรม ในรูปแบบใบความรู้ แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้องเรียน

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนศึกษากิจกรรมของศูนย์การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ ศูนย์ แล้วช่วยกันจัดนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียน

๑๒. ครูให้นักเรียนรวบรวมหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒๓ หลักการ แล้วจัดทำเป็นแผ่นพับ เพื่อเผยแพร่ความรู้

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การให้บริการรวมที่จุดเดียวมีลักษณะอย่างไร

– นักเรียนคิดว่า หลักการทรงงาน “ให้บริการรวมที่จุดเดียว” สามารถนำมาปรับใช้ในโรงเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

– ใช้ธรรมปราบธรรมหมายความว่าอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง หลักการทรงงาน: บริการรวมที่จุดเดียวและใช้ธรรมปราบธรรม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผน ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานเรื่อง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้นแบบ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวนโครงงาน และทดสอบปลายภาค

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เป็นแบบอย่าง ประยุกต์ และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระบรมราโชวาท คือ คำสั่งสอนของพระราชา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะทรงเป็นประมุขของประเทศ พระองค์ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทในโอกาสต่าง ๆ แก่พสกนิกรชาวไทยหลายเรื่อง เช่น การมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และตลอดระยะเวลาแห่งการครองสิริราชสมบัติ พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่มากมาย โดยหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความหลากหลายถึง ๒๓ หลักการ ซึ่งชาวไทยสามารถน้อมนำไปปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม เช่น ระเบิดจากข้างใน ไม่ติดตำรา บริการรวมที่จุดเดียว ใช้อรรถรสปราบธรรม

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. ภาระการเรียนรู้

๑. พระบรมราโชวาท
  - ๑.๑ การมีระเบียบวินัย
  - ๑.๒ ความสามัคคี
๒. หลักการทำงาน
  - ๒.๑ ระเบิดจากข้างใน
  - ๒.๒ ไม่ติดตำรา
  - ๒.๓ บริการรวมที่จุดเดียว
  - ๒.๔ ใช้ธรรมปราบอธรรม
๓. กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียนและโรงเรียน
๔. กิจกรรมเสนอแนะ
๕. โครงการ
๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. อยู่อย่างพอเพียง
๕. มุ่งมั่นในการทำงาน
๖. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การศึกษาและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นต้นแบบการบริการรวมที่จุดเดียว

- การทำโครงการเรื่อง หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- การสืบค้นข้อมูลและจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
- การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง พระบรมราโชวาทและ หลักการทรงงาน ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้โดยซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น เราจะได้ฟังโอวาทหรือคำสอนของพระเจ้าแผ่นดินในโอกาสใดบ้าง โอวาทหรือคำสอนของพระเจ้าแผ่นดินเรียกว่าอะไร ระเบิดจากข้างใน มีความหมายอย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง หลักการทรงงาน จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะต่อไปนี้

– แบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นต้นแบบการบริการรวมที่จุดเดียว กลุ่มละ ๑ แห่ง แล้วนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดอภิปราย จัดป้ายนิเทศ PowerPoint

– เลือกหลักการทรงงานที่นักเรียนคิดว่าจะนำไปเป็นแบบอย่างและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ๑ หลักการ พร้อมให้เหตุผลว่าจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร จากนั้นช่วยกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดติดบนป้ายนิเทศ

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณาก่อน

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– หากเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนแต่งกายผิดระเบียบ โรงเรียนและยังแอบนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ มาโรงเรียน ทั้ง ๆ ที่เป็นข้อห้ามของโรงเรียน นักเรียนจะอย่างไร เหตุใดจึงทำเช่นนั้น

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน แล้วจัดป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- พระบรมราโชวาทมีความหมายว่าอย่างไร
- ความสามัคคีมีผลดีอย่างไร และหากขาดความสามัคคีมีผลเสียอย่างไร
- นักเรียนจะนำหลักการทรงงาน “ระเบิดจากข้างใน” ไปประยุกต์ใช้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พระบรมราโชวาทและหลักการทรงงาน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๙. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบปลายภาค

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ การใช้สิทธิและหน้าที่ และการใช้เสรีภาพ	
อย่างรับผิดชอบ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ ความกล้าหาญทางจริยธรรมและการเสนอ	
แนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง	
การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม	
ทางการเมือง	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗ การใช้กระบวนการประชาธิปไตย	
ในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้ง	
อย่างมีวิจารณญาณ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การรู้ทันข่าวสาร การรู้ทันสื่อ และการคาดการณ์	
เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดี	
ในระบอบประชาธิปไตย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑ กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน โครงการ	
และทดสอบกลางภาค	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หมายถึง ประชาชนที่อยู่ร่วมกันและปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ไม่ก้าวร้าวสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาและทำประโยชน์แก่สังคม ทั้งนี้ หลักการสำคัญของประชาธิปไตย ได้แก่ หลักเหตุผล หลักสิทธิและเสรีภาพ และหลักความเสมอภาค

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การตอบคำถามเกี่ยวกับพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า เพราะอะไรเมื่ออยู่ในห้องสมุด เราจึงไม่ควรพูดคุยหรือส่งเสียงดัง หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูเฉลยว่า เมื่ออยู่ในห้องสมุด เราไม่ควรพูดคุยหรือส่งเสียงดังเพราะเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของห้องสมุด และยังเป็นการรบกวนผู้อื่นซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นอย่างหนึ่ง

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นให้นักเรียนสรุปความรู้ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรับผิดชอบ แล้วตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนด เช่น

๑) เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒) จากเรื่องนี้ ทิวรัชเป็นคนที่มีความรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร

๓) นักเรียนคิดว่าท่านรัฐมนตรีเป็นคนอย่างไร

๔) เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยอย่างไร

โดยให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง ความรับผิดชอบ

๗. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนส่งแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ ครูสรุป แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึกความรู้

๘. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า เพราะอะไรเราจึงต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย แล้วช่วยกันสรุป

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยคืออะไร
- หลักการสำคัญของประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรับผิดชอบ

๒. แบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง ความรับผิดชอบ

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒

การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

องค์กรหรือกลุ่มจำเป็นต้องมีผู้นำและสมาชิกที่ดี เพื่อนำพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรหรือกลุ่มของตน โดยผู้นำที่ดีจะต้องมีความรู้ ความคิดริเริ่ม กล้าหาญ เด็ดขาด มีมนุษยสัมพันธ์ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทน วางตัวดี ไม่ถือตัว และมีความพร้อมตลอดเวลา ส่วนสมาชิกที่ดีจะต้องให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ดำเนินในหน้าที่ อดทนอดกลั้น คำนึงถึงผู้อื่น และมีส่วนร่วมกับองค์กร

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า เมื่ออยู่ในห้องเรียน เราจะต้องปฏิบัติต่อเพื่อน ๆ อย่างไรบ้าง หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า เมื่ออยู่ในห้องเรียน เรามีฐานะเป็นสมาชิกของห้องเรียน เราจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี นอกจากนี้หากเรามีฐานะเป็นผู้นำ เช่น หัวหน้าห้อง เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดีด้วย

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น ๒ กลุ่ม แล้วมอบหมายให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเพื่อแสดงบทบาทสมมุติตามหัวข้อที่ครูกำหนด ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การเป็นผู้นำที่ดี

กลุ่มที่ ๒ การเป็นสมาชิกที่ดี

๘. ครูให้แต่ละกลุ่มซักซ้อมการแสดง แล้วออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ชม

๙. เมื่อนักเรียนแสดงครบทั้ง ๒ กลุ่มแล้ว ครูสรุปผลการแสดงบทบาทสมมติและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นประวัติและผลงานของนายกรัฐมนตรีที่ตนชื่นชอบมา ๑ คน แล้ววิเคราะห์ว่านายกรัฐมนตรีท่านนั้นเป็นผู้นำที่ได้อย่างไรบ้าง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ผู้นำที่ดีมีลักษณะอย่างไร
- นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกความรู้

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

การใช้สิทธิและหน้าที่ และการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิทธิและหน้าที่เป็นสิ่งที่ต้องอยู่คู่กัน เมื่อพลเมืองได้รับสิทธิแล้ว จะมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติไปพร้อม ๆ กันด้วย บุคคลใดจะถือเพียงแต่ว่าตนเองมีสิทธิแต่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ไม่ได้

ทุกคนต้องใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและรับผิดชอบต่อผู้อื่น โดยจะต้องใช้เสรีภาพภายในขอบเขต เพื่อไม่ให้ไปกระทบหรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๒ การใช้สิทธิและหน้าที่

๑.๓ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. มีวินัย

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นและวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่
- การเขียนเรียงความเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ และการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าใต้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน หรือเปิดเพลงค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการนี้เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องปฏิบัติ เราจึงควรรู้ว่าค่านิยมหลักดังกล่าวนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อที่จะปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

๔. ครูซักถามนักเรียนว่า หากคนอื่นขับรถมาขวางประตูบ้านของเรา ทำให้เราออกจากบ้านไม่ได้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร หลังจากทีนักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า การใช้สิทธิบางอย่างโดยไม่คำนึงว่าตนเองมีหน้าที่อย่างไร อาจจะทำให้ไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นได้ เช่น การใช้สิทธิในการขับรถ แต่ไม่คำนึงว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องไม่ขับรถกีดขวางทางผู้อื่น ทำให้ไปจอดรถขวางประตูบ้านของคนอื่น ย่อมทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ และการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และในสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษามา

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการใช้สิทธิของคนในสังคมไทย แล้ววิเคราะห์ว่า คนในข่าวดังกล่าวใช้สิทธิโดยคำนึงถึงหน้าที่หรือไม่ เพราะอะไร สรุปผลลงในแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข่าวเรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปผลการวิเคราะห์ข่าวและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกผลลงในสมุด

๙. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบของข้าพเจ้า ความยาวประมาณ ๑ หน้ากระดาษ แล้วนำเสนอ ครูสรุปความรู้ให้นักเรียนฟัง โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันคนไทยใช้สิทธิโดยคำนึงถึงหน้าที่หรือไม่ เพราะอะไร

๑๒. ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและยกตัวอย่างให้สอดคล้องกับประเด็นว่า สังคมไทยจะเป็นอย่างไร หากคนในสังคมใช้เสรีภาพอย่างขาดความรับผิดชอบ

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การใช้สิทธิจะต้องคำนึงถึงอะไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- หากเราจะใช้สิทธิชุมนุมทางการเมือง เราต้องคำนึงว่าตนเองมีหน้าที่อะไรบ้าง
- เหตุใดเราต้องใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ และการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิด หรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทอาขยานหรือเพลงคำนิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
๒. แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข่าวเรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔

ความกล้าหาญทางจริยธรรมและการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความกล้าหาญทางจริยธรรมเป็นความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ดี ถูกต้อง และเหมาะสม กล้าที่จะคิด พูด และทำในสิ่งที่ถูกต้อง และไม่ทำในสิ่งผิดแม้จะนำมาซึ่งผลประโยชน์มากมายก็ตาม

สมาชิกในสังคมจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคม เนื่องจากสมาชิกยอมรับและเข้าใจปัญหาสังคมของตนดีที่สุด เราจึงควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเหล่านี้ เช่น การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ ทั้งในการประชุมของชุมชน การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของชุมชน การประชุมเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือการจัดเป็นป้ายนิเทศ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๔ ความกล้าหาญทางจริยธรรม

๑.๕ การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การตอบคำถามเกี่ยวกับความกล้าหาญทางจริยธรรม
  - การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความกล้าหาญทางจริยธรรม และการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า เมื่อทำผิด นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า เมื่อทำผิด เราควรยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง และแสดงความรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความกล้าหาญทางจริยธรรมและการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และ

จากสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จากนั้นสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง เพียงแค่คิดก็ผิดแล้ว ในใบความรู้เรื่อง ความกล้าหาญทางจริยธรรม จากนั้นซักถามนักเรียนเกี่ยวกับนิทานที่อ่าน เช่น

- ๑) เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ๒) จากเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เพราะอะไร
- ๓) จากเรื่องนี้ ใครเป็นผู้ที่ไม่มีความกล้าหาญทางจริยธรรม
- ๔) หลังจากที่ได้่านเรื่องนี้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เพราะอะไร

โดยให้นักเรียนบันทึกคำตอบลงในแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง ความกล้าหาญทางจริยธรรม

๗. หลังจากให้นักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนส่งแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ

๘. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๙. ครูให้นักเรียนช่วยกันสำรวจในชุมชนของตนเองว่าเกิดปัญหาสังคมอะไรบ้าง โดยครูเขียน

คำตอบลงในกระดานดำ

๑๐. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า เราจะเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมเหล่านี้ต่อสาธารณะได้อย่างไรบ้าง โดยเขียนคำตอบลงในแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

๑๑. เมื่อนักเรียนเขียนคำตอบเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนส่งแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็น ความกล้าหาญทางจริยธรรมกับการเมืองไทยในปัจจุบัน จากนั้นสรุปผลการอภิปรายลงในสมุด

๑๓. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน แล้วช่วยกันนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหานั้นต่อชุมชน

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ความกล้าหาญทางจริยธรรมคืออะไร มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือไม่
- เพราะอะไรเราจึงต้องร่วมเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในฐานะพลเมือง เราจำเป็นต้องติดตามข่าวสารทางการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน ทั้งนี้ การติดตามข่าวสารทางการเมืองจำเป็นต้องมีการประเมินข่าวสารนั้นทุกครั้ง เพื่อให้สามารถรับข่าวสารได้อย่างรู้เท่าทันสื่อ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองช่วยให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเกิดการพัฒนาและมีความมั่นคง ซึ่งกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนควรมีส่วนร่วม ได้แก่ การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น การติดตามข่าวสารทางการเมือง การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของส่วนรวม และปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของชุมชน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๖ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ

๑.๗ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสืบค้นและประเมินข่าวสารทางการเมือง
  - การแต่งเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำหนังสือพิมพ์หลาย ๆ ฉบับมาให้นักเรียนดู แล้วซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์เหล่านี้หรือไม่ เพราะอะไร หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า ในฐานะพลเมืองของสังคม เราต้องติดตามข่าวสารเหล่านี้ เพื่อให้รู้ความเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในสังคม

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๖. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต แล้วนำมาประเมินตามหลักการที่ได้ศึกษามาแล้ว สรุปเป็นแผนที่ความคิด แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. ครูซักถามนักเรียนว่า การประเมินข่าวสารทางการเมืองช่วยให้เรารู้เท่าทันสื่อได้หรือไม่ เพราะอะไร

๘. หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูเฉลยคำตอบและอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๙. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พร้อมทั้งระบายสีและตกแต่งให้สวยงาม กลุ่มละ ๑ หัวข้อ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

๒) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

๓) การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง รวมทั้งข้อมูลข่าวสารของชุมชน

๔) การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของส่วนรวม

๕) การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของชุมชน

จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑๐. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปความรู้ แล้วให้นักเรียนบันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้

๑๑. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ปัจจุบันคนไทยรู้เท่าทันสื่อหรือไม่ เพราะอะไร แล้วสรุปผลการอภิปรายลงในสมุด

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เพราะอะไรเราจึงต้องติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง
- เราจะเป็นคนที่รู้เท่าทันสื่อได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือพิมพ์หลาย ๆ ฉบับ
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ
๗. มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ
๘. รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ
๙. คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นประชาชนในระบอบประชาธิปไตยทุกคนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสืบค้นข้อมูลและตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า หากเราและเพื่อน ๆ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ กับทางโรงเรียน เราเพื่อน ๆ และโรงเรียนจะเป็นอย่างไร
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง จากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สรุปความรู้เป็นแผนที่ความคิด แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๖. หลังจากที้นำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปการนำเสนอผลงานของนักเรียนและอธิบายเพิ่มเติม

๗. ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง แล้วสุ่มเรียกนักเรียนมาตอบ
คำถามหน้าชั้นเรียน ตัวอย่างคำถาม เช่น

- ๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองคืออะไร
- ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้าง
- ๓) ในฐานะนักเรียน เรามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองได้ในเรื่องอะไรบ้าง

๘. เมื่อนักเรียนตอบจนครบทุกข้อแล้ว ครูเฉลยคำตอบ พร้อมทั้งกล่าวชมเชยนักเรียนที่ตอบ
คำถาม

๙. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในแบบบันทึก
ความรู้

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ
ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองช่วย
พัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างไร จากนั้นช่วยกันสรุปผล

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่
เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการ
แก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และ
การปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองทำได้ด้วยวิธีการใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยให้
นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสน
ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคล
อื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกความรู้
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗

การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๖. ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะเป็นการนำกระบวนการประชาธิปไตย เช่น การใช้หลักเหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มาพิจารณา ประเมิน และตัดสินนโยบาย ด้วยการแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผล
๔. สาระการเรียนรู้
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง
- ๒.๑ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะอย่างเหมาะสม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การใช้กระบวนการ ประชาธิปไตยในการวิพากษ์ นโยบายสาธารณะ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูอ่านข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายเรียนดี เรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - ๑) นโยบายนี้เกี่ยวข้องกับเราอย่างไร
  - ๒) นักเรียนคิดว่านโยบายนี้มีประโยชน์หรือไม่ เพราะอะไร
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วสนทนาและซักถามนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๖. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการวิพากษ์จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพิ่มเติมจากที่มีในหนังสือเรียน สรุปผล แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๒ กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ กลุ่มละ ๑ นโยบาย จากนั้นร่วมกันวิพากษ์นโยบายนั้นโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปผลการวิพากษ์นโยบายสาธารณะของนักเรียนและอธิบายเพิ่มเติม

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ปัจจุบันคนไทย เช่น สื่อสารมวลชน นักคิด นักเขียน นักวิชาการ มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะหรือไม่ อย่างไร แล้วช่วยกันสรุปผล

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะคืออะไร
- เราจะนำกระบวนการประชาธิปไตยมาวิพากษ์นโยบายสาธารณะได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายเรียนดี เรียนฟรี ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช่จ่าย
๒. แบบบันทึกผลการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
    แนวทางการพัฒนา _____
  ๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
    แนวทางแก้ไข _____
  ๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
    เหตุผล _____
  ๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
    _____
- ลงชื่อ _____ ผู้สอน
                    _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘

การมีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ คือ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของบุคคลนั้นเสียก่อน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความประพฤติ นิสัยส่วนตัว ความพร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งพิจารณานโยบายที่ใช้หาเสียง และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๒.๒ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูซักถามนักเรียนว่า ในการเลือกตั้งหัวหน้าห้องหรือประธานนักเรียน นักเรียนมีวิธีตัดสินใจเลือกตั้งอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ และครูเฉลยคำตอบ
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
๖. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความคิดสาว ป. ๔ ในใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๗. หลังจากที่นักเรียนอ่านใบความรู้จบแล้ว ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ โดยให้เขียนคำตอบลงในแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ ตัวอย่างคำถาม เช่น

๑) เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒) สินวลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองได้อย่างไร

๓) นักเรียนคิดว่า สินวลมีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณหรือไม่ เพราะอะไร

๔) หลังจากที่อ่านเรื่องนี้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เพราะอะไร

๘. หลังจากที่นักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนส่งแบบบันทึกคำถาม-คำตอบ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ ครูสรุปผลการตอบคำถามของนักเรียนและอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มเติม แล้วนำข้อมูลมาช่วยกันจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่คนในชุมชน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณสามารถทำได้อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๒. แบบบันทึกคำถาม-คำตอบ เรื่อง การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การรู้ทันข่าวสาร การรู้ทันสื่อ และการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๘. รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ
๘. ๑. คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร จึงจำเป็นที่เราจะต้องรู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ เพราะจะทำให้เราเข้าใจสื่อ ไม่ถูกสื่อครอบงำทางความคิด รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมและเจตนาของกลุ่มอำนาจหรือกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม

การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูลทำให้เราสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าการคาดการณ์โดยไม่ใช้ข้อมูลประกอบ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง
- ๒.๓ การรู้ทันข่าวสารและการรู้ทันสื่อ
- ๒.๔ การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การวิเคราะห์ข่าวและวิธีปฏิบัติเป็นผู้รู้ทันข่าวสาร รู้ทันสื่อ และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การรู้ทันข่าวสาร การรู้ทันสื่อ และการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนฟัง จากนั้นอ่านข่าวที่ครูแก้ไขรายละเอียดให้แตกต่างจากข่าวในเรื่องเดียวกับที่อ่านให้นักเรียนฟังไปแล้ว โดยแจ้งกับนักเรียนว่าเป็นข่าวจากหนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่ง จากนั้นซักถามนักเรียนว่า ข่าวที่ครูอ่านให้นักเรียนฟังทั้ง ๒ รอบนี้ เป็นข่าวที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

ทั้งหมดหรือไม่ เพราะอะไร หลังจากให้นักเรียนตอบ ครูอธิบายว่า ข่าวสารที่แต่ละสื่อนำเสนอานั้น บางเรื่องอาจจะไม่ถูกต้องตรงกันทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่เป็นข่าวเดียวกัน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การรู้ทันข่าวสารการรู้ทันสื่อ และการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อธิบาย

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มสืบค้นข่าวเกี่ยวกับการเมืองการปกครองกลุ่มละ ๑ ข่าว แล้วช่วยกันวิเคราะห์ว่า เราจะปฏิบัติตนเป็นผู้รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อที่นำเสนอข่าวนี้ได้อย่างไร บันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการสืบค้นข่าว แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. เมื่อนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๘. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า ในชีวิตประจำวันของเรา เราต้องคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าในเรื่องอะไรบ้าง และการคาดการณ์นั้นจำเป็นต้องใช้ข้อมูลมาประกอบการพิจารณาหรือไม่ โดยให้นักเรียนบันทึกผลลงในแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑๐. หลังจากให้นักเรียนบันทึกผลเสร็จแล้ว ครูสุ่มนักเรียนประมาณ ๓-๕ คน ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑๑. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานจบแล้ว ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม โดยให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

๑๒. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๓. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อ สังคมไทยจะเป็นอย่างไร หากคนไทยไม่รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ จากนั้นครูสุ่มนักเรียนประมาณ ๔-๖ ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๘. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เราจะปฏิบัติตนเป็นคนที่รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อได้อย่างไรบ้าง
- การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูลก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐

ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๖. ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ

๗. มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๘. รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ

๙. คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความมีวินัยในตนเอง ซึ่งประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

๑.๒ การใช้สิทธิและหน้าที่

- ๑.๓ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ
- ๑.๔ ความกล้าหาญทางจริยธรรม
- ๑.๕ การเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ
- ๑.๖ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ
- ๑.๗ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเมือง
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง
  - ๒.๑ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ
  - ๒.๒ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ
  - ๒.๓ การรู้ทันข่าวสารและการรู้ทันสื่อ
  - ๒.๔ การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. อยู่อย่างพอเพียง
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การแต่งงานิทานเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน หรือร่วมกันร้องเพลงคำนิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ จากนั้นครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า หากเราปฏิบัติตามคำนิยมหลักของคนไทย จะทำให้เราสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองได้ด้วย

๔. ครูเปิดเพลงหน้าที่ของเด็กให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามนักเรียนว่า หากทุกคนปฏิบัติตามเนื้อเพลงนี้จะเกิดผลดีต่อทั้งตนเองและประเทศชาติอย่างไรบ้าง หลังจากที่นักเรียนตอบ ครูเฉลยว่า หากปฏิบัติตามเนื้อเพลงนี้จะทำให้เป็นพลเมืองดี เมื่อทุกคนเป็นพลเมืองดีประเทศชาติจะสงบสุขและพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูทบทวนความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองและพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยให้นักเรียนฟังโดยสรุป โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองเพิ่มเติมจากในหนังสือเรียน แล้วนำข้อมูลมาช่วยกันแต่งนิทานเกี่ยวกับพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย โดยให้เกี่ยวข้องกับหัวข้อต่อไปนี้ กลุ่มละ ๑ หัวข้อ

๑. ความซื่อสัตย์สุจริต

๒. ความขยันหมั่นเพียรและความอดทน

๓) การใฝ่หาความรู้

๔) การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๕) การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน

๘. หลังจากที่แต่งนิทานเสร็จแล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๙. เมื่อนักเรียนนำเสนอผลงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ โดยให้นักเรียนบันทึกผลลงในแบบบันทึกความรู้

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันทำแผ่นพับเรื่อง ความมีวินัยในตนเองช่วยให้เราเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จากนั้นนำไปเผยแพร่แก่สมาชิกในโรงเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และ
การปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ความมีวินัยในตนเองเกี่ยวข้องกับพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง

ขั้นตอนและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองในการเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทอาขยานหรือเพลงค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

- ## ๒. เพลงหน้าที่ของเด็ก

- ### ๓. แบบบันทึกความรู้

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
          แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
          แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
          เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

11

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน โครงการ และทดสอบกลางภาค

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. เป็นแบบอย่างและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๖. ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ

๗. มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๘. รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ

๙. คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยจะต้องปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน ใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ร่วมเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ คิดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และรู้เท่าทันสื่อ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทยทุกคน สามารถทำได้โดยการ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมี วิจารณญาณ รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ และคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ

ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน

นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๑.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

๑.๒ การใช้สิทธิและหน้าที่

๑.๓ การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ

๑.๔ ความกล้าหาญทางจริยธรรม

๑.๕ การเสนอแนะทางการแก้ปัญหาสังคมต่อสาธารณะ

๑.๖ การติดตามและประเมินข่าวสารทางการเมือง และการรู้เท่าทันสื่อ

๑.๗ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเมือง

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๒.๑ ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์นโยบายสาธารณะ

๒.๒ การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ

๒.๓ การรู้ทันข่าวสารและการรู้ทันสื่อ

๒.๔ การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล

๓. กิจกรรมเสนอแนะ

๔. โครงการ

๕. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. มุ่งมั่นในการทำงาน
๖. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี
- การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง พลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยาก
เรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม
ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าใต้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดีให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาและซักถามนักเรียน

ในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ข่าวนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

- นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง
  - หลังจากที่ฟังข่าวนี้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เพราะอะไร
๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม
๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะต่อไปนี้

– ให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่า หากในสังคมมีผู้นำที่ดี แต่สมาชิกกลับไม่ปฏิบัติตามบทบาทของสมาชิกที่ดีของสังคม ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร สรุปผลแล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

– ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง กลุ่มละ ๑ ประเด็น หลังจากที่แสดงครบทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณา ก่อน

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– เมื่ออ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ต นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ตนเองได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเรื่อง สมาชิกของสังคมไทยกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สมาชิกในโรงเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เราจะใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบได้อย่างไร
- การรู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อมีผลดีต่อเราอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคม พหุวัฒนธรรม ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๙. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางภาค

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ข่าวเกี่ยวกับพลเมืองดี

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

เวลา ๕ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒	อัตลักษณ์และความหลากหลาย ในสังคมพหุวัฒนธรรม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓	ความหลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม:ชาติพันธุ์ของประชากร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔	ความหลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม: ภาษา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕	ความหลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม: ศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖	ความหลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม: วัฒนธรรม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗	การอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรมและการพึ่งพา ซึ่งกันและกัน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘	ความมีวินัยในตนเองเพื่อ ความปรองดอง สมานฉันท์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐	ทดสอบปลายภาค	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒
อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์
- ๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- การเฝ้าหาความรู้
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สังคมพหุวัฒนธรรมเป็นสังคมที่มีกลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมอาศัยอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรมจึงมีอัตลักษณ์ของประชากรที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละอัตลักษณ์ก็มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ถิ่นที่อยู่อาศัย ความเชื่อ ศาสนา และภาษา

๔. สาระการเรียนรู้
๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
- ๑.๑ อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม
- ๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
- การอภิปรายเกี่ยวกับอัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
- การสรุปความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง อัตลักษณ์ และความหลากหลายใน สังคมพหุวัฒนธรรม ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพประชากรกลุ่มต่าง ๆ ๕-๑๐ ภาพ มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน ให้นักเรียนสังเกตความแตกต่างของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ครูซักถามนักเรียนว่า มองเห็นอะไรบ้างจากภาพเหล่านี้ ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูซักถามต่อว่า ถ้าประชากรกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มาอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน จะทำให้สังคมมีลักษณะเป็นอย่างไร นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง “สังคมพหุวัฒนธรรม” และ “อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม” จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามว่า

- สังคมพหุวัฒนธรรมคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร
- อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมมีลักษณะเป็นอย่างไร

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นคำถามของครูภายในกลุ่ม แล้วสรุปผลการอภิปรายเป็นแผนที่ความคิด และส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

๘. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการฟังผลการอภิปรายของแต่ละกลุ่มลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครู

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๐. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า “อัตลักษณ์ที่แตกต่างกันของประชากรในสังคมพหุวัฒนธรรมทำให้สังคมมีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ” แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่ามีด้านใดบ้าง ครูช่วยสรุปจนได้ทั้งหมด ๔ ด้าน ได้แก่ ชาติพันธุ์ของประชากร ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อใช้สำหรับการเรียนการสอนในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนเลือกศึกษานิยามและความหมายของคำว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” หรือ “อัตลักษณ์” คำใดคำหนึ่งตามความสนใจ แล้วเขียนเป็นเรียงความส่งครู เพื่อแสดงให้เห็นวินัยในการยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมในเรื่อง การเฝ้าหาความรู้ของนักเรียน ครูคัดเลือกเรียงความที่ดีที่สุด ๑ เรื่อง ให้นักเรียนเจ้าของผลงานออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ปัจจัยที่ทำให้อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันได้แก่อะไรบ้าง
- สังคมพหุวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ จะมีความหลากหลายในด้านใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพประชากรกลุ่มต่าง ๆ ๕-๑๐ ภาพ
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓

ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การฝึกหาความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ประชากรโลกแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคอเคซอยด์ กลุ่มมองโกลอยด์ และกลุ่มนิกรอยด์ ในภูมิภาคหนึ่ง ๆ จะมีประชากรกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีผลมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การอพยพย้ายถิ่น

๔. สาระการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

– ชาติพันธุ์ของประชากร

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชาติพันธุ์ของประชากร
- การทำใบงานเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร
- การสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุ-วัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพประชากรในทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกามาวางต่อกันให้นักเรียนดูในห้องเรียน ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบภาพทั้งสามภาพว่า ประชากรในภาพมีความแตกต่างกันอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ของประชากร ได้แก่ คอเคซอยด์ มองโกลอยด์ และนิกรอยด์ ให้นักเรียนฟัง โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. นักเรียนสรุปความรู้ที่ลงในสมุด จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามว่า

- สังคมในแต่ละภูมิภาคของโลกมีลักษณะของประชากรเป็นอย่างไร
- มีประชากรทั้งสามกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมของภูมิภาคนั้น ๆ หรือไม่

๖. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วเขียนตอบประเด็นคำถามของครูลงในใบงานที่ ๑ เรื่อง ชาติพันธุ์ของประชากร เป็นแผนผัง แผนที่ความคิด หรือเรียงความ ส่งครู เป็นการบ้านในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๘. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่า การที่จะยอมรับและเคารพในความหลากหลายของชาติพันธุ์ของประชากร เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในเรื่องใดบ้าง ครูช่วยเสนอแนะและเขียนข้อสรุปของนักเรียนลงบนกระดาน โดยข้อสรุปควรได้แก่เรื่อง ความอดทนและการใฝ่หาความรู้ และครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “การปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในเรื่อง ความอดทนและการใฝ่หาความรู้ จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ในข้อที่ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และข้อที่ ๔ คือ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม” แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุดส่งครู

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนเลือกศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางชาติพันธุ์ของประชากรในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ๑ ภูมิภาค ศึกษาข้อมูลทั้งที่มาของแต่ละชาติพันธุ์ ลักษณะ วิธีการดำรงชีวิต และปัญหาที่เกิดขึ้นในการอยู่ร่วมกับชาติพันธุ์อื่น ๆ ในสังคม สรุปและจัดทำเป็นรายงาน หรือเขียนเป็นเรียงความหรือบทความ อย่างใดอย่างหนึ่ง ส่งครู

ขั้นประเมิน

๕. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ชาติพันธุ์ของประชากรแบ่งได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้กี่กลุ่ม อะไรบ้าง
- เพราะเหตุใดในภูมิภาคหนึ่ง ๆ อาจจะมีประชากรชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกัน

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ชาติพันธุ์ของประชากร โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๕. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ภาษา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพประชากรในทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกา
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง ชาติพันธุ์ของประชากร
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔
ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ภาษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การฝึกหาความรู้

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งอาจจะมีภาษาในการติดต่อสื่อสารมากกว่า ๑ ภาษา หรือ ๑ ตระกูลภาษา เช่น ในทวีปแอฟริกามีการใช้ภาษามากกว่า ๑,๐๐๐ ภาษา ภาษาที่ใช้ในสังคมที่มีความหลากหลายมีผลมาจากชาติพันธุ์ของประชากรที่มีความหลากหลาย รวมไปถึงการอพยพย้ายถิ่นที่ทำให้เกิดการเลือนไหลของภาษาจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

๔. สาระการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

– ภาษา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การอภิปรายเกี่ยวกับความหลากหลายทางภาษาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
- การสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ภาษา

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความ หลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม: ภาษา ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูเขียนคำว่า “สวัสดี” เป็นภาษาต่าง ๆ ลงบนกระดาน เช่น

- Good Morning ของภาษาอังกฤษ
- ซาลามัตดาตัง ของภาษาบรูไนและมาเลเซีย
- สะบายดี ของภาษาลาว
- หมั่นห่าว ของภาษาจีน

ครูให้นักเรียนสังเกตภาษาต่าง ๆ บนกระดานว่า แต่ละภาษามีความแตกต่างกัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันคิดและพิจารณาว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ยินคำพูดเหล่านี้หรือไม่ แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า ในภูมิภาคหนึ่ง ๆ ของโลกจะมีการใช้ภาษาที่หลากหลายหรือไม่ โดยครูยกตัวอย่างบางภูมิภาค เช่น ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกา แล้วให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

๖. ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันอภิปรายในประเด็นคำถามที่ครูตั้งไว้ในห้องเรียน โดยให้นักเรียนจัดแบ่งหน้าที่การอภิปรายด้วยตนเอง จากนั้นให้นักเรียนสรุปผลการอภิปรายเป็นแผนความคิดลงบนกระดาน แล้วให้นักเรียนบันทึกแผนที่ความคิด รวมทั้งความรู้สึกละและความตระหนักที่นักเรียนมีต่อเรื่อง “ความหลากหลายทางภาษา” ลงในสมุดส่งครูเป็นการบ้านในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๘. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า “เมื่อเราเห็นคุณค่าของภาษาที่แตกต่างกันของประชากรชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาคแล้ว เราต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรามีความตระหนักและเห็นคุณค่าต่อเรื่อง ความหลากหลายทางภาษา เราต้องมีความอดทนอดกลั้น ไม่ล้อเลียนภาษาอื่น ไม่ดูถูก ดูหมิ่นภาษาอื่นที่แตกต่างจากเรา และหมั่นฝึกหัดความรู้เกี่ยวกับภาษาอื่น ๆ นอกจากภาษาของตนเองอยู่เสมอ” ครูซักถามนักเรียนว่า การปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่องดังกล่าวตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการในข้อใดบ้าง อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม และสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ส่งครู

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนเลือกศึกษาภาษาที่นักเรียนสนใจ ๑ ภาษา ฝึกฝนภาษานั้น ๆ จนมีความรู้ความสามารถที่ดี แล้วจัดทำเป็นโปสเตอร์ แผ่นพับ หรือพ็อกเก็ตบุ๊ค นำไปวางไว้ในห้องเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันกับเพื่อน ๆ ภายในห้องเรียน หรือออกมาพูดให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เพราะเหตุใดในภูมิภาคหนึ่ง ๆ อาจจะมีการใช้ภาษาหลากหลายมากกว่า ๑ ภาษา
- กรุงเทพมหานครมีลักษณะการใช้ภาษาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ อย่างไร

ขั้นตอนและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ภาษา โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพจน์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๖. กรุณาอธิบายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ศาสนา เป็น
การบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกความรู้
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ศาสนา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศาสนาที่สำคัญของโลกมีหลากหลายศาสนา แต่ศาสนาที่มีการกระจายตัวและมีขอบเขตกว้างขวางมากที่สุด ได้แก่ พระพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม ในพื้นที่หนึ่ง ๆ มักจะมีประชากรที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน นอกจากนี้ในบางพื้นที่ยังมีการนำศาสนาผสมผสานเข้ากับลัทธิความเชื่อของตนเองอีกด้วย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

– ศาสนา

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการนับถือศาสนาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
- การจัดทำรายงานเกี่ยวกับการนับถือศาสนาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุ-วัฒนธรรม: ศาสนา ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน (อาจจะเป็นการแบ่งกลุ่มอย่างคร่าว ๆ) แล้วให้นักเรียนเล่นเกม บอกชื่อศาสนาและลัทธิความเชื่อที่เรารู้จัก ๑๐ ชื่อ ใส่งลงในกระดาษ กลุ่มใดคิดได้ครบ ๑๐ ชื่อก่อนเป็นผู้ชนะ (ครูอาจจะมีการวัลเล็กน้อยให้นักเรียนได้) ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ชนะเกมและให้กำลังใจกลุ่มอื่น ๆ จากนั้นครูให้นักเรียนสังเกตว่า “ศาสนาและลัทธิความเชื่อในโลกมีอยู่มากมาย แต่ที่เรา รู้จักและคุ้นเคยมากที่สุด ได้แก่ พระพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา และศาสนาอิสลาม”

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน (หรืออาจใช้กลุ่มเดิม) โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกภูมิภาคในโลก ๑ ภูมิภาคที่นักเรียนสนใจ และศึกษาการนับถือศาสนาของประชากรในภูมิภาคนั้น ๆ สรุปแล้วนำภาพและข้อมูลที่ได้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูให้นักเรียนสังเกตว่า “ในแต่ละภูมิภาคที่นักเรียนได้ศึกษาและฟังการนำเสนอของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ มีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน” แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและสรุปเป็นข้อสรุปของเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมในด้านศาสนา แล้วให้นักเรียนเขียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลและภาพที่ได้นำเสนอหน้าชั้นเรียนไปแล้วไปจัดทำเป็นรายงาน โดยครูให้นักเรียนเพิ่มเติมวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในการเรียนรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ศาสนา และหลักคำนิยม ๑๒ ประการข้อที่เกี่ยวข้องในรายงานด้วย แล้วนำมาส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนเลือกศึกษาศาสนาที่นักเรียนสนใจ ๑ ศาสนา (ควรเป็นศาสนาหรือลัทธิความเชื่อที่ไม่ใช่ศาสนาหรือลัทธิความเชื่อที่ตนเองนับถือ) โดยศึกษาในหัวข้อต่าง ๆ เช่น

- ประวัติความเป็นมาของศาสนา
- ประวัติของศาสดาในศาสนา
- ความเจริญก้าวหน้าศานานั้นและสภาพการนับถือในปัจจุบัน
- ศาสนากับความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

ให้นักเรียนนำข้อมูลและภาพที่ได้จากการศึกษามาสรุปและเขียนเป็นเรียงความหรือบทความส่งครู ครูเลือกเรียงความหรือบทความ ๓ เรื่อง ไปติดไว้บนป้ายนิเทศภายในห้องเรียน ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ศาสนาที่มีขอบเขตของผู้นับถือมากที่สุดในโลกได้แก่ศาสนาอะไรบ้าง

– ในพื้นที่หนึ่ง ๆ จะมีประชากรที่นับถือศาสนาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: ศาสนา โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพาดิปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: วัฒนธรรม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖

วัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในแต่ละพื้นที่ของโลกมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากสังคมที่มีชาติพันธุ์ของประชากร ภาษา ศาสนา คติ ความเชื่อ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ขณะที่วัฒนธรรมของสังคมในชาติตะวันตกที่มีความทันสมัยในหลาย ๆ ด้าน ได้รับการยอมรับให้เป็นวัฒนธรรมสากล ซึ่งภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกนำวัฒนธรรมสากลไปประยุกต์ใช้ร่วมกับวัฒนธรรมของตนเอง

๔. สาระการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

– วัฒนธรรม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม
- การสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: วัฒนธรรม

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความ หลากหลายในสังคมพหุ- วัฒนธรรม: วัฒนธรรม ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น วีดิทัศน์เรื่อง ASEAN Focus ตอน วัฒนธรรม การกิน ระหว่างที่นักเรียนดูวีดิทัศน์ ให้ครูอธิบายและซักถามเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมในวีดิทัศน์ที่นักเรียนดู ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็น หรือสุ่มนักเรียนตอบคำถาม

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า ในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะทางวัฒนธรรมเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด จึงเป็นเช่นนั้น แล้วให้นักเรียนศึกษาเรื่อง วัฒนธรรม จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและจากการคู่วิทัศน์มาช่วยกันสรุปเป็นแผนที่ความคิดลงบนกระดาน หรือเขียนเป็นโพสเตอร์ แล้วนำไปติดไว้บนป้ายนิเทศในห้องเรียน จากนั้นให้นักเรียนบันทึกแผนที่ความคิดลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๘. ครูซักถามนักเรียนว่า

– การเรียนรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: วัฒนธรรม เราจำเป็นต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่องอะไร

– ในการปฏิบัติตนดังกล่าวนี้ตรงกับหลักค่านิยม ๑๒ ประการในข้อใด

ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบและสรุป แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: วัฒนธรรม ลงในสมุดเป็นการบ้านส่งครู

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมที่นักเรียนสนใจ ๑ เล่ม เช่น เรื่อง สยามหลากหลายพันธุ์ ขององค์ บรรจุน แล้วสรุปความรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ได้จากหนังสือที่อ่าน เขียนเป็นเรียงความส่งครู แล้วครูสุ่มนักเรียน ๒-๓ คน ให้ออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๕. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- วัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันมีสาเหตุมาจากอะไร
- วัฒนธรรมสากลคืออะไร
- วัฒนธรรมสากลมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม: วัฒนธรรม โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๕. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์เรื่อง ASEAN Focus ตอน วัฒนธรรมการกิน

ที่มา: <http://youtu.be/BPjbPMZY9gs>

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗

การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๑. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เราจะต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ยอมรับ เรียนรู้ และทำความเข้าใจในความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม โดยมีวิธีการปฏิบัติตน ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน การไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น และรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. มีจิตสาธารณะ

๖. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- การสรุปความรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุ-วัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำภาพหรือวิดีโอที่บันทึกขณะที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น คนโวยวายใส่กันกับคนจับมือกัน หรือคนถูกทิ้งอยู่ข้างถนนกับคนที่ได้รับการดูแลจากสถานสงเคราะห์ หรือเด็กไม่ยอมไปเรียนหนังสือกับเด็กนั่งเรียนหนังสือ มาให้นักเรียนดูในห้องเรียน ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า มีความรู้สึกต่อภาพหรือวิดีโอที่บันทึกนั้น ๆ อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า จากภาพหรือวิดีโอที่นักเรียนได้เห็นไปแล้วนั้น นักเรียนคิดว่าควรเลือกปฏิบัติตามภาพวิดีโอใด เพราะเหตุใด ให้นักเรียนสรุปและเขียนลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งครู โดยที่ครูให้นักเรียนสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. และจากอินเทอร์เน็ต

๖. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “การที่จะปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้นั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่อง ความอดทน การใฝ่หาความรู้ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง” แล้วซักถามนักเรียนว่า เราต้องปฏิบัติอย่างมีวินัยในเรื่องดังกล่าวนี้อย่างไร โดยครูสุ่มนักเรียน ๓-๕ คน ให้ลุกขึ้นมาตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบ แล้วซักถามนักเรียนต่อว่า การปฏิบัติตนดังกล่าวนี้ตรงกับหลักคำนิยม ๑๒ ประการในข้อใดบ้าง แล้วสุ่มนักเรียนตอบคำถามเช่นเดิม ครูเฉลยคำตอบ แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าว เช่น ข่าวเกี่ยวกับความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข่าวเกี่ยวกับการทะเลาะเบาะแว้งกัน ข่าวเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นของประชากร นำข่าวมาวิเคราะห์ว่า ถ้าเราอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวนี้ เราจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สรุปแล้วออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- วิธีการที่ดีที่สุดที่แสดงออกให้เห็นถึงการเคารพซึ่งกันและกันคืออะไร
- เมื่อเราต้องสนทนากับคนที่มีสังคมวัฒนธรรมแตกต่างจากเรา เราควรแสดงกิริยาอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๕. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดองสมานฉันท์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวิดีโอที่แสดงถึงลักษณะที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน เช่น คนโวยวายใส่กันกับคนจับมือกัน หรือคนถูกที่อยู่ข้างถนนกับคนที่ได้รับการดูแลจากสถานสงเคราะห์ หรือเด็กไม่ยอมไปเรียนหนังสือกับเด็กนั่งเรียนหนังสือ

๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๓. แบบบันทึกความรู้

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘

ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
๑๑. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ อย่างมีประสิทธิภาพ เราซึ่งเป็นคนหนึ่งคนหนึ่งในสังคมจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองในเรื่อง ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๔. สาระการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
  - ๑.๑ อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม
  - ๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์
- การสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปลอดภัย สมานฉันท์ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านบทความเรื่อง “พหุวัฒนธรรมกับความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย” ให้นักเรียนฟังจากใบความรู้ แล้วซักถามนักเรียนว่า จากเรื่องแสดงให้เห็นว่า เราต้องปฏิบัติตนอย่างไรในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น ครูบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงบนกระดาน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูตั้งประเด็นคำถามว่า ในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้อย่างมีความสุข เราจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร” แล้วให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลที่นักเรียนได้ศึกษามาแล้วตามที่ครูได้มอบหมายงานไว้เมื่อชั่วโมงที่แล้ว จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวทางการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองเป็นแผนผัง แผนที่ความคิด หรือความเรียง อย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจ แล้วออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า “การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้อย่างมีความสุขนั้น เราจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในเรื่อง ความอดทน การใฝ่หาความรู้ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง” ให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้

๙. ครูให้นักเรียนท่องหรืออ่านบทอาขยานคำนิยามหลัก ๑๒ ประการ พร้อมกัน แล้วครูซักถามนักเรียนว่า จากวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองดังที่รับรู้ไปแล้วนั้น จะตรงกับคำนิยามหลัก ๑๒ ประการในเรื่องใดบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบและให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ส่งครู

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนนำวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันเป็นระยะเวลา ๑ สัปดาห์ บันทึกผลการปฏิบัติและผลที่ได้รับลงในสมุด แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงถัดไป

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– ถ้าเราไม่มีวินัยในการปฏิบัติตนเพื่อความปรองดอง สมานฉันท์ จะส่งผลเสียต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมหรือไม่ อย่างไร

– เราควรมีวินัยในการปฏิบัติตนอย่างไรในการให้ความเคารพรูปแบบทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเรา

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความมีวินัยในตนเองเพื่อความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่อง พหุวัฒนธรรมกับความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑.	ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางการพัฒนา _____	
๒.	ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางแก้ไข _____	
๓.	สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
	เหตุผล _____	
๔.	การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
	_____	
	ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
	_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน และโครงการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความอดทน การเฝ้าหาความรู้ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๑. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สังคมพหุวัฒนธรรม คือ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิต ความคิด และความเชื่อ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้แสดงให้เห็นเฉพาะการยอมรับในความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงการรักษาและแสดงออกอัตลักษณ์ของตนเองของกลุ่มคนในสังคม รวมถึงการปรับตัวและหลอมรวมเอาวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่นในสังคมเข้ามาใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อพัฒนาสังคมให้ก้าวต่อไป

อัตลักษณ์ คือ ความเป็นตัวตนที่เป็นความรู้สึกนึกคิดที่เรามีต่อตนเองว่ามีลักษณะเช่นใด และความรู้สึกที่คนอื่นมองเรา ในสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นย่อมไม่มีเพียงอัตลักษณ์เดียวเท่านั้น อัตลักษณ์ของกลุ่มคนในสังคมก็ย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ถิ่นที่อยู่อาศัย ความเชื่อและศาสนา และภาษา ซึ่งในสังคมพหุวัฒนธรรมจะเป็นสังคมที่มีกลุ่มคนซึ่งมีอัตลักษณ์แตกต่างกันอาศัยอยู่ร่วมกัน อัตลักษณ์ที่แตกต่างกันนี้บ่งชี้ถึงความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคมหนึ่ง ทั้งลักษณะทางชาติพันธุ์ของประชากร ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การนับถือศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น วิถีการดำรงชีวิต อาหาร การสร้างที่อยู่อาศัย

ดังนั้น การที่เราจะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและพึ่งพาซึ่งกันและกันได้อย่างมีความสุขนั้น เราจะต้องรู้จักการเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น และรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเราต้องปฏิบัติตนด้วยความมีวินัย และสม่ำเสมอ ไม่เลือกปฏิบัติต่อคนกลุ่มใด

กลุ่มหนึ่ง มีความอดทนอดกลั้น ใช้เหตุผลเป็นหลักในการปฏิบัติ หมั่นค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง และต้องรู้จักยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองอยู่เสมอ

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. อัตลักษณ์และความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
  - ๑.๑ อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม
  - ๑.๒ ความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม
๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๓. กิจกรรมเสนอแนะ
๔. โครงการ
๕. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๖. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๓. ความสามารถในการคิด
๔. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๕. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน
๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนในสังคมที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน
- โครงการเรื่อง แนวทางและวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม
- การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประยุกต์ประจำวัน
- การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านความหมายของคำว่า “พหุวัฒนธรรม” ให้นักเรียนฟังจากใบความรู้ แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า พหุวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างไรกับการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย โดยให้นักเรียนใช้ความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย ที่ได้ศึกษามาเป็นพื้นฐานในการแสดงความคิดเห็น ครูช่วยสรุปและให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในสมุด

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑-๒ ม. ๔-๖ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยให้นักเรียนร่วมกันเตรียมการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนในสังคมที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน โดยนักเรียนวางแผนเพื่อช่วยกันศึกษาข้อมูลและจัดนิทรรศการ ซึ่งต้องเป็นนิทรรศการที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และเพื่อนนักเรียนชั้นอื่น ๆ เข้ามาร่วมชมนิทรรศการและวิจารณ์ผลงานด้วย

๖. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง แนวทางและวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– ถ้านักเรียนต้องร่วมกับคนในชุมชนของนักเรียนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งผู้ร่วมจัดกิจกรรมเป็นคนจากเชื้อชาติต่าง ๆ นักเรียนจะต้องปฏิบัติตนในระหว่างร่วมกับคนเหล่านี้ในการจัดกิจกรรมอย่างไร

จากนั้นครูแนะนำให้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายพหุวัฒนธรรม หรือพหุวัฒนธรรมในสังคมต่าง ๆ ศึกษาและสรุปข้อมูลที่ได้ ส่งครู โดยเลือกเขียนเป็นเรียงความ บทความ รายงาน หรือออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าห้องเรียน อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความสนใจของนักเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- อัตลักษณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรมมีลักษณะเป็นอย่างไร
- วัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสังคมพหุวัฒนธรรมส่งผลต่อประชากรที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้น ๆ อย่างไร

– เราควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔๐

ทดสอบปลายภาค

เวลา ๑ ชั่วโมง

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบปลายภาค